Gençlik Ağı Gazetesi

EYLÜL 2025

EYLÜL 2025
Sayı: 47

Gençlik Ağı Gazetesi

Argüden Yönetişim Akademisi Gençlik Ağı

BİZ KİMİZ? (1-4)

Karşınızda Gençlik Ağı Gazetesi ekibi!

GENÇLİK AĞINDAKİ GELİŞMELER (4-6)

Argüden Yönetişim Akademisi Gençlik Ağı Yaz ayını da dopdolu geçirdi! Ayrıntılar burada...

ÜYELERİN SESİ (7-9)

Gençlik Ağı üyelerinin kişisel gelişmeleri, üyelerin neler yaptığına dair röportajlarla sizlerleyiz!

BİR İLKE BİR LİDER (16-19)

Bu ay Nakiye Elgün'ün yaşam hikayesini öğreniyoruz.

İNOVASYONUN ÖNCÜLERİ (20-24)

Bu ay Notion'ın gelişim yolunda attığı mücadeleleri ve inovatif yaklaşımlarını inceliyoruz.

ADIM ADIM YÖNETİŞİM (25-28) NEW

Yönetişimin sadece resmi kurumlarla sınırlı kalmayıp, arkadaş grupları, okul ve sosyal hayat dahil olmak üzere hayatın her yerinde var olan kişisel ve gündelik bir ortaklık kültürü olduğunu inceledik.

SAĞLIK (29-32)

Bu ay halk sağlığı ve pestisitleri mercek altına aldık.

ANADOLU (33-38)

Bu köşemizde, sizleri Anadolu'nun nadide yapılarından "Mor Gabriel" ve onun eşsiz mirasıyla buluşturuyoruz.

KÜLTÜR SANAT EDEBİYAT (39-46)

Bu ay Kültür & Sanat başlığı altında "tout ce qui brille n'est pas or" eserini ve İstanbul'daki romanlardaki yansımalarını ele alıyoruz.

BİLİM ADASI (47-51)

Bu ay ki konumuz, Oort Bulutları!

ALIŞKANLIKLARIMIZ (52-61) NEW

Yeni başlığımızda insan alışkanlıklarının evrimsel ve tarihsel kökeninden günümüze yansımalarını ele aldık.

SOSYAL BİLİMLERİN IŞIĞINDA (62-67)

Dijital okuryazarlığın çok yüzlü gerçekliğini sosyal bilimler ışığında inceliyoruz.

KARİYER (68-69)

ÖNERİLER (70-75)

Paylaşmak güzeldir! Öneriler köşesinde hoşunuza gidebilecek şeyleri ele alıyoruz.

ÖDÜLLÜ BULMACA (76)

KAYNAKÇA (77-78)

BİZ KİMİZ?

İletişim Kurulu Gençlik Ağı Gazetesi, Yönetişim Gençlik Ağı'nın çalışmalarını hem üyelerine hem de paydaşlarına duyurmak amacıyla çıkarılmaktadır. Bunun yanında hazırlanan içeriklerle hem Ağ içerisinde bir iletişim kurmak hem de gençler arasında bilgi paylaşımını canlı tutmak amaçlanmaktadır.

👤 Aysun Güder
🏛️ Eskişehir Osmangazi Üniversitesi - Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
🟩 YÖN101 Eğitimi 11. Dönem Mezunu
📧 aysnguder@gmail.com

👤 Ayşe Beyza Eren
🏛️ Akdeniz Üniversitesi - Gıda Mühendisliği
🟩 Aristo 4. Dönem Mezunu
📧 aysebeyzaeren0@gmail.com

👤 Barış Baysal
🏛️ Dicle Üniversitesi - Hukuk
🟩 YÖN101 Eğitimi 9. Dönem Mezunu
📧 barisbaysal88@gmail.com

BİZ KİMİZ?

👤 Dilara Melisa Yaman
🏫 Bahçeşehir Üniversitesi - Yeni Medya & Halkla İlişkiler
📗 YÖN101 Eğitimi 10. Dönem Mezunu
✉️ melisaayaman@gmail.com

👤 Elif Hüsnagül Enez
🏫 Dicle Üniversitesi - Hukuk
📗 YÖN101 Eğitimi 9. Dönem Mezunu
✉️ elifenez01@gmail.com

👤 Mehlika Nuran Gündoğmuş
🏫 İstanbul Cerrahpaşa Üniversitesi - Rekreasyon Yönetimi Yüksek Lisans
📗 Sürdürülebilirlik101 4. Dönem Mezunu
✉️ mehlikanurane@gmail.com

BİZ KİMİZ?

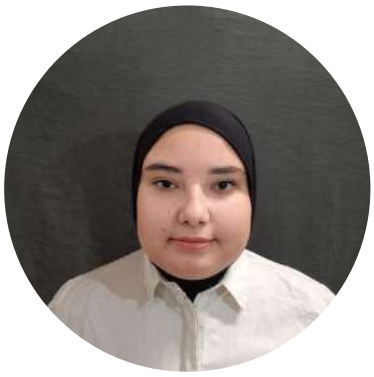

👤 Nisanur Gülen
🏛️ Ege Üniversitesi - İşletme
📗 YÖN101 Eğitimi 9. Dönem Mezunu
📧 nisanurgulen37@gmail.com

👤 Nisanur İşler
🏛️ İzmir Katip Çelebi Üniversitesi - Sosyoloji
📗 YÖN101 Eğitimi 8. Dönem Mezunu
📧 nisanurrisler@gmail.com

👤 Nursemin Kutluay
🏛️ Mersin Üniversitesi - Türk Dili ve Edebiyatı
📗 YÖN101 Eğitimi 9. Dönem Mezunu
📧 nurseminkutluay@gmail.com

BİZ KİMİZ?

👤 Simge Karsan
🏫 İstanbul Üniversitesi - Sosyoloji
📗 YÖN101 Eğitimi 10. Dönem Mezunu
📧 simgekarsan@gmail.com

👤 Zeynep Çoban
🏫 Marmara Üniversitesi - İşletme
📗 YÖN101 Eğitimi 9. Dönem Mezunu
📧 cobanzwy@gmail.com

GENÇLİK AĞINDAKİ GELİŞMELER

YAZ AYLARINDA NELER YAPTIK?

BİRLİKTE GÜÇLENİYORUZ: 6. DÖNEM GENÇLİK AĞI ÇALIŞTAYI GERÇEKLEŞTİRİLDİ!

Birlikte Güçleniyoruz adlı 6. Dönem Çalıştayımız 21 Eylül Pazar günü, saat 10.00-13.00 arasında yürütme kurulu üyeleri ve yönetişim elçileri katılımıyla gerçekleştirildi.

Çalıştay Akışı:

Açılış ve Çerçeve –> 10.00 - 10.15
Isınma ve Tanışma Seansı –> 10.15 - 10.30
Yönerge Değişiklikleri –> 10.30 - 11.10
Süreçlerin Koordinasyonu –> 11.20 - 11.50
İç İletişimin Geliştirilmesi –> 11.50 - 12.20
Etkinlik Sponsorlukları ve İş Birlikleri –> 12.20 - 12.50
Kapanış ve Sonraki Adımlar –> 12.50 - 13.00

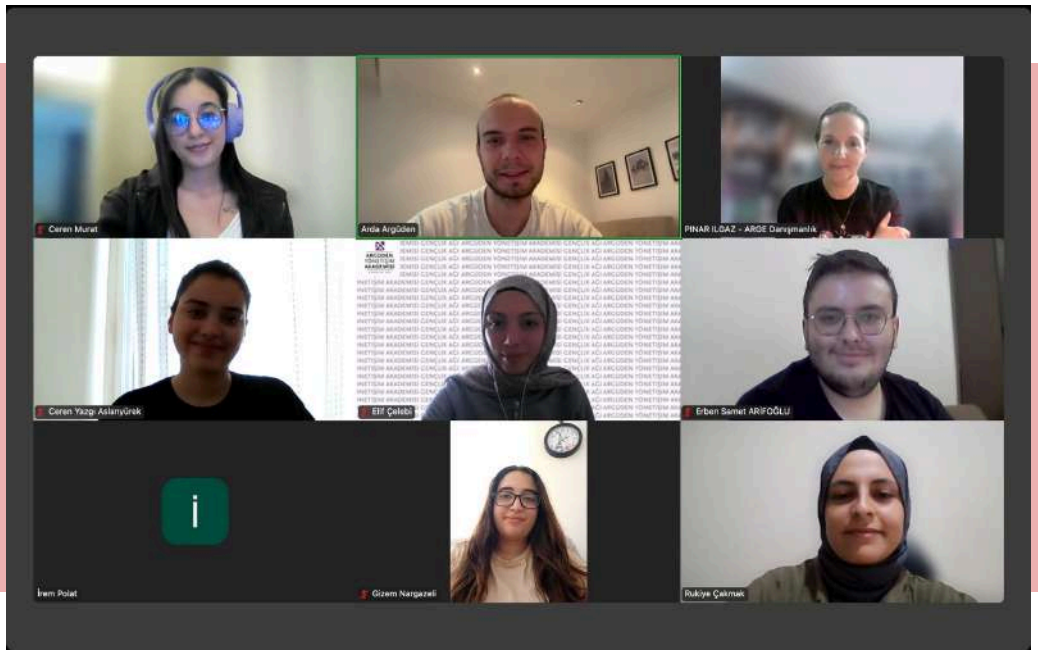

GENÇLİK AĞINDAKİ GELİŞMELER

YAZ AYLARINDA NELER YAPTIK?

GENÇLİK AĞI 11. OLAĞAN GENEL KURULU GERÇEKLEŞTİRİLDİ!

ARGÜDEN YÖNETİŞİM AKADEMİSİ GENÇLİK AĞI

Argüden Yönetişim Akademisi Gençlik Ağı'nın 11. Olağan Genel Kurul Toplantısı 6 Temmuz 2025 tarihinde çevrimiçi olarak gerçekleştirildi.

Genel Kurul Toplantısına katılım sağlayan üyelerimize teşekkür ederiz!

Program Akışı
19.00 - 19.20 –> Açılış Konuşmaları
19.20 - 21.00 –> Hesap Verme ve Değerlendirme
21.00 - 21.30 –> Kurul Liderlerinin Seçimi
21.30 - 22.00 –> Gündem Önerileri ve Kapanış

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk
ELİF HÜSNAGÜL ENEZ

ÜYELERİN SESİ

- GENÇLİK AĞI ÜYELERİNİ TANIYALIM

Elif Çelebi!

Liderlik

İletişim

Bu ay konuğumuz sevgili Elif Çelebi. Hadi onu yakından tanıyalım!

Merhaba, ben Elif Çelebi. Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi hukuk fakültesi son sınıf öğrencisiyim. Aynı zamanda Ankara Üniversitesinde yönetim bilişim sistemleri bölümünde okuyorum. Hukuk, liderlik, bilişim ve girişimcilik konularıyla ilgileniyorum. Argüden Yönetişim Akademisi Gençlik Ağı'nda yürütme kurulu üyesi ve akademi temsilcisi olarak görev alıyorum. ASBÜ Fikir Platformu öğrenci topluluğunda yönetim kurulu üyesiyim. Ankara Barosu Hukuk Fakülteleri ile İletişim ve İşbirliği Kurulunda fakülte temsilcisiyim. LİGEP - Lider Gelişim Programında liderlik ve hukuk kurulu başkanlığı sorumluluğunu üstleniyorum. Ayrıca, Arya Genç'te SoundZone ve PathMakers isimli ekiplerde yer alıyorum.

Bundan seneler önce, Gençlik Ağı Gazetesi ekibine ilk dahil olduğumda bir gün bu sayfalarda benim röportajımın yer alacağını hiç düşünmemiştim. Bugün ise iletişim kuruluna oldukça emek vermiş, liderlik yapmış ve temsilcilik görevine layık görülmüş biri olarak yeni dönemin ilk sayısına davet edilmek benim için oldukça gurur verici, tüm ekibe teşekkür ederek başlamak istiyorum.

Sizi seneler öncesine götüreyim. Hatırladığım ilk ilgi alanlarım resim çizmek ve okumaktı. Bunu hocalarım da fark etmiş olacak ki, tüm eğitim hayatım boyunca kütüphane kulüplerinin daimi üyesiydim. Yaklaşık on sene önce judo ile tanıştım ve dövüş sanatları maceram başlamış oldu. Sonrasında taekwondo, wushu sanda, budokaido gibi farklı stillerde de eğitim aldım. Dövüş sanatlarını hayatımın oldukça önemli bir yerinde görüyorum çünkü azimli olmayı, mücadele etmeyi ve her gün adım adım ilerlemenin ne kadar değerli olduğunu burada öğrendim. Belki de en büyük tutkum, dövüş sanatları.

ÜYELERİN SESİ

- GENÇLİK AĞI ÜYELERİNİ TANIYALIM

İnsan haklarına duyduğum ilgiden ötürü hukuk fakültesini tercih etmem ile hayatımda yeni bir dönem başladı. Fakülteye girerken kadın hakları, ayrımcılıklarla mücadele gibi konularda derinleşmek istiyordum. Sonrasında gördüm ki hukuk uçsuz bucaksız bir alan ve başka alanlarda da uzmanlaşabilirim. Bu noktada bilişim hukuku oldukça ilgimi çekti ve ayrıca yönetim bilişim sistemleri okumaya karar verdim. Ancak mevcut durumda, her sene yeni hukuk dersleri alıyor ve yeni bir keşif alanıyla tanışıyorum. Dolayısıyla içlerinde daha yakın hissettiğim alanlar olsa da kendimi bir konuda sınırlamam oldukça zor görünüyor.

Üniversiteye gitmem ile gönüllülük ve topluluk kavramları hayatıma dahil oldu. Hazırlık öğrencisiyken arkadaşlarımla ASBÜ Fikir Platformu öğrenci topluluğunu kurduk. Yaklaşık 6 ay başkan yardımcılığı yaptıktan sonra yönetim kurulu başkanı seçildim. Yaklaşık bir sene başkanlık görevimi sürdürdüm. İlk topluluk deneyimim bana ekiplerle çalışmanın ve inisiyatif almanın ne kadar değerli olduğunu gösterdi. Sonrasında çeşitli eğitimlere katılmaya başladım. Yetkin Gençler bu noktada dönüm noktalarımdan biri oldu. YetGen programı benim için bir eğitimden ziyade ekosistem tanıtımıydı. Buradan mezun olunca özellikle girişimcilik kavramı üzerine yoğunlaştım ve farklı programlara katılma şansı buldum. 2023-2024 dönemi Türkiye Girişimcilik Vakfı Challenger Programına seçildim. Evrim Kuran liderliğinde düzenlenen AstraZeneca Kapsayıcılık Okulunun ilk dönemine seçilen 50 kişiden biri oldum. Oyun ve Uygulama Akademisinde flutter ile uygulama geliştirmeyi öğrendim.

ÜYELERİN SESİ

- GENÇLİK AĞI ÜYELERİNİ TANIYALIM

Argüden Yönetişim Akademisi Gençlik Ağı ile maceram ise yaklaşık iki sene önce başladı. 8. Dönem YÖN101 Eğitimi Programına dahil oldum. Burada Dr. Yılmaz Argüden ve Pınar Ilgaz olmak üzere çok değerli isimlerden eğitim alma fırsatı yakaladım. Yönetişim kavramıyla da ilk kez bu eğitimde karşılaştım. Programın bitirme projesi olarak ekip arkadaşlarımla gerçekleştirdiğim proje ilk girişimcilik deneyimim oldu. Mezuniyet sonrası Gençlik Ağı'na dahil oldum ve İletişim Kurulunun alt ekipleri olan Gençlik Ağı Gazetesi ve Medium ekibinde ve Podcast ve YouTube ekibinde yer aldım.

Bu ekiplere beni sıkı sıkı bağlayan bir misyonum vardı, o da bildiklerimi yayma düşüncesiydi. Bu zamana kadar birçok eğitime katılmak, deneyim elde etmek güzeldi ancak bir süre sonra paylaşmadığım bilgilerin anlamlı olmadığını hissetmeye başladım. Her ay büyük bir heyecanla gazete yazıları ve Podcast bölümleri hazırlıyordum. Bir sonraki dönem, İletişim Kurulu Lideri olarak seçildim. Liderlik ise bambaşka bir serüvendi. Gençlik Ağı gibi dinamik bir grupta tüm iletişim süreçlerini yönetmek, kurumsal kimliği sağlamak, yayınlar gerçekleştirmek hem çok keyifli hem de oldukça geliştiriciydi. Liderlik görevim sona erince akademi temsilcisi olmaya layık görüldüm. Şimdi ise Gençlik Ağı'nda çalışmalarımı akademi temsilcisi olarak sürdürüyor, aynı zamanda Anayasa Candır isimli yeni projemizin liderliğini üstleniyorum.

ÜYELERİN SESİ

- GENÇLİK AĞI ÜYELERİNİ TANIYALIM

Gelecekte toplumsal fayda sağlamayı ve iyi bir etki bırakmayı hedefliyorum. Dilerim tüm bu emekler güzel işlerde anlam kazanır.

Sevgilerle,
Elif Çelebi

ELİF HÜSNAGÜL ENEZ

ÜYELERİN SESİ

- GENÇLİK AĞI ÜYELERİNİ TANIYALIM

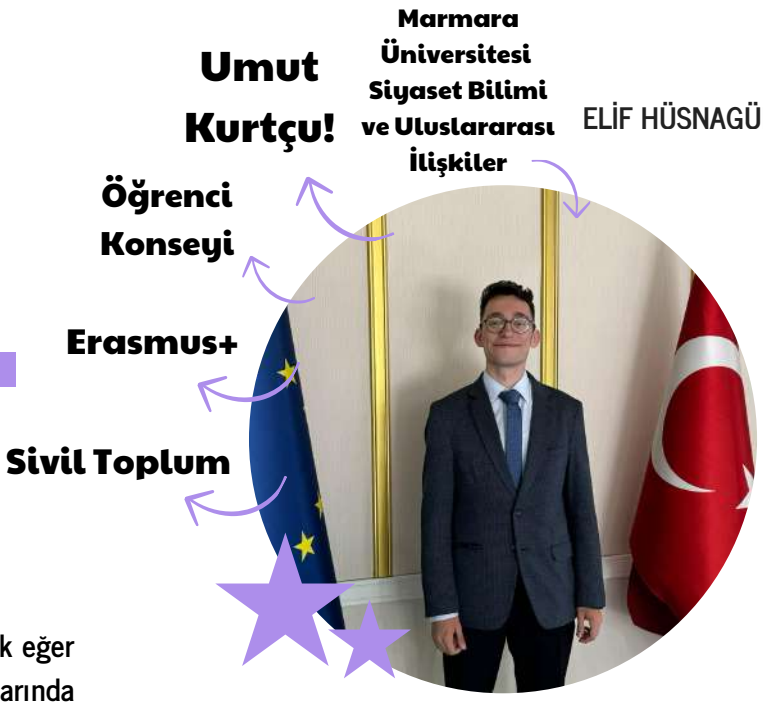

Bu ay konuğumuz sevgili Umut Kurtçu. Hadi onu yakından tanıyalım!

Öncelikle seni tanıyalım, Umut Kurtçu kimdir, neler yapar?

Umut, 23 yaşında bir Türk genci. Biraz daha detaya inersek eğer AB politikaları, sürdürülebilirlik ve gençlik çalışmaları alanlarında uzmanlaşan bir araştırmacı ve bu alanda da Avrupa'da yüksek lisans yapmayı hedefleyen bir siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler son sınıf öğrencisi diyebiliriz. Proje yönetimi deneyimi kazandığım çeşitli üniversite kulüpleri ve gençlik ağlarında liderlik yaparak 50+ etkinlik organize ettim, politika önerileri geliştirip yerel yönetimlere sunarak toplantılarda baş rol oynadım. Hedefim, 2 yıl içinde uluslararası bir kuruluşta AB politikaları veya sürdürülebilirlik projelerinde proje koordinatörü rolü üstlenerek gençlik katılımını artırmaya katkı sağlamaktır. Gördüğüm 3 farklı üniversitedeki akademik ortam, 2024 yazında T.C. Dışişleri Bakanlığı AB Başkanlığı'ndaki stajım, 2025 Şubat – Temmuz arasındaki 5 aylık Slovenya Erasmus+ hareketliliğim, sürdürülebilirlik ve gençlik katılımı üzerine çeşitli sivil toplum kuruluşlarındaki faaliyetlerim, bugünkü Umut'u, bugünkü Umut yapan ana faktörlerdir. Şu anda ise öğrenciliği devam ederken Dünya Siyaseti Öğrenci Konseyi Kurucu Başkanlık rolündedir.

Argüden Yönetişim Akademisi Gençlik Ağı'nda neler yaptın/yapıyorsun?

Argüden Yönetişim Gençlik Ağı üyesiyim. Tamamladığım Sürdürülebilirlik101 (S101) 3.Dönem sonrası aktiflik formu dolduran adaylar arasından gençlik ağına seçildim. O günden beri Gençlik Ağında sürdürülebilirlik üzerine tartışıyor, fikir yürütüyoruz. Kısa bir dönem "Gençlik Meclislerinde Yönetişim" ekibine dahil edilmiştim fakat farklı yoğunluklarım nedeniyle ayrılmak durumunda kaldım. Bu kısa görevimden sonra başka bir ekipte henüz görev almasam da önümüzdeki fırsatları değerlendirmek çok isterim.

Bulunduğun ekiplerde ve topluluklarda neler yapıyorsunuz ve neler yapmayı planlıyorsunuz?

Şu anda farklı mecralarda gönüllülük faaliyetlerim var.

350.org Sicilya tarafında 2025 Temmuz ayından beri gönüllü olarak İletişim Koordinatörlüğü yapmaktayım (Maalesef ki uzaktan). Güncel haberleri takip ediyor, İtalya'nın güneyindeki Sicilya adasında çeşitli imza kampanyaları düzenliyor, bunları sosyal medyayla duyuruyor ve orada bir sürdürülebilir komünü yaratıyoruz.

Dünya Siyaseti Öğrenci Konseyi Kurucu Başkanıyım. Yine Temmuz 2025'te kurduğum bu oluşumu "Uluslararası İlişkiler Öğrenci Birliği" olarak da düşünebilirsiniz. Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler alanlarına ilgili Türk öğrencilerini tek çatı altında toplamayı amaçlayan, birlikte gelişmeyi ve akran öğrenmesini hedef alan, sivil oluşumlu yeni nesil öğrenci konseyidir. Bölge atölyeleri ile çalışılan alanlarda yetkinlik kazandırmak, düzenlenen etkinlikler ilgili alanlarda bilgileri pekiştirmek, öğrenciler arasında network ağını genişletmek bu öğrenci konseyinin temel amaçlarındandır.

ÜYELERİN SESİ

- GENÇLİK AĞI ÜYELERİNİ TANIYALIM

Eylül 2025 ayından itibaren bir lise gençlik oluşumu olan Youth4Energy Türkiye'de Politika ve Diplomasi Departman Yürütücülüğü yapıyorum. Enerji, sürdürülebilirlik ve enerji diplomasisi üzerine faaliyet gösterip bir gençlik girişimi olan Youth4Energy Türkiye 'de, enerji ve sürdürülebilirlik alanlarında politika danışmanlığı yapıyor, kampanyalar, çeşitli simülasyonlar, webinar eğitimleri düzenlemek istiyoruz.

Eylül 2025 ayından itibaren Marmara Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Araştırma Merkezi (MURCIR) Gönüllü Araştırma Asistanlığı rolündeyim aynı zamanda. MURCIR altında yuvarlak masa toplantıları düzenlemek, sosyal medya hesabını yönetmek, fotoğraf editleme ve afiş tasarlama, gelen makalelerin ve analiz yazılarının editörlüğünü yaparak MURCIR websitesinde paylaşmak gibi görevlerim var diyebilirim.

Argüden Yönetişim Akademisi ile yolun ne zaman ve nasıl kesişti? Burası sana neler kattı?

20 Nisan – 18 Mayıs 2024 tarihleri arasında düzenlenen Sürdürülebilirlik101 3.Dönem katılımcısıyım. Bu program altında, 5-6 kişilik takımlar halinde farklı BM Sürdürülebilir Kalkınma Amacı üzerinde projeler yazdık. Benim dahil olduğum takım 5.SKA olan Toplumsal Cinsiyet Eşitliği takımıydı. Mentorumuz Sibel Yazıcı Kesler ve kolaylaştırıcımız Dilara eşliğinde 2 erkek ve 4 kızdan oluşan güzel bir ekiptik. Projemizi, kadınların iş hayatında karşılaştığı "cam tavan" uygulaması üzerine yazdık. Jüri gününe birkaç gün kala ekipçe isim aramaktaydık ve ben bir akşam Şebnem Ferah'ın "Can Kırıkları" parçasını dinlerken aklıma bir fikir esti ve hemen gruba "Neden projenin adını "Can Kırıklarından Kurtul" koymuyoruz?" demiştim. Çünkü bu cam tavan, aslında kadın çalışanların psikolojik yönden derinden etkileyen bir faktör. Kadın çalışanlar, cam tavandan kurtulduğunda; hem cam kırıklarından hem de can kırıklarından kurtulmuş olacak. Bu fikri jürilerimiz de çok beğenmişti ve övmüştü. Jüri sonunda bence en güzel proje de -biz yaptık diye söylemiyorum- bizim projemizdi. Güzel dostluklar, güzel bir network, sıkı arkadaşlıklar kattı, dışarıda görüştüğüm, takipleştiğim çok kişi oldu.

ÜYELERİN SESİ

- GENÇLİK AĞI ÜYELERİNİ TANIYALIM

Yönetişim ve Sürdürülebilirlik kavramları senin için ne ifade ediyor ve bu kavramlarla tanıştıktan sonra düşüncelerinde bir değişiklik oldu mu?

"Yönetişim" kavramını hayatımda ilk kez 22 yaşımda, katılmış olduğum Argüden Gençlik Akademisi'nin Sürdürülebilirlik101 programında duymuş ve araştırmıştım. Gerçekten de bence sadece ülkemiz Türkiye'nin değil, tüm demokrasilerin çok sıkı bir şekilde takip etmesi gereken bir sistem. Bu sistemin altında karar alıcı faktör sadece devlet değil; aynı zamanda sivil toplum, halk ve özel şirketler ve medya. Herkes için alınan kararların topyekûn birlikte belirlendiği bir sistem. Sürdürülebilirlik ise benim için "bizden bir önceki neslin bize bıraktığı doğa mirasından daha fazla bir mirası, bizden sonraki nesle bırakma" demek. İçinde bulunduğumuz zamanda kaynaklarımızı verimli kullanarak sadece bugünü değil, gelecek nesillere de bir borç yükü bırakmadan kullanmak demek. S101 eğitimi sonrası çok daha fazla sürdürülebilirlik ile ilgilenmeye başladım ve kariyerimi de bu alanda devam ettirmek istediğimi fark ettim.

Sence gençlerin yönetişim süreçlerine daha fazla dahil olabilmesi için neler yapılabilir?

Gençlik Meclislerinin nitel ve nicel olarak artırılması lazım. Sadece danışma değil, karar alıcı bir organizma olması lazım. Benim de 1 yıllık İstanbul Kent Konseyi Gençlik Meclisi tecrübem var fakat bu 1 yıl, tabii kendim istediğim için çok yoğun bir yıl oldu. 8 ay grup yürütücülüğü, başka bir grup üyesi olarak gerçekleştirilen onlarca etkinlik, diğer bir grupta yazılan projeler, büyükşehir belediyesiyle alınmış onlarca toplantı, yürütücülük yaptığım İklim, Çevre ve Doğal Afetler grubuyla yazdığımız politika önerileriyle birlikte dolu dolu bir sene geçirdim. Bence bu soru için verilebilecek en verimli cevap, dediğim gibi Gençlik Meclisleri.

Bu hayattaki mottom şudur, diyebileceğin bir şey var mıdır? Motivasyonunun düşük olduğu zamanlar neler yapıyorsun?

Bir arkadaşımın 7/24 değil, 8/25 kullandığı bir söz vardı: "Life is a journey, enjoy it!" Hayat bir süreç. Başarılarımız olacak fakat başarısızlıklarımız bir yığın dolu olacak. Bizi parlatan şey ise o bir yığın başarısızlıklarımız, karalanan planlar, yürütülemeyen işler, elde patlayan projeler, yorganın altına girip ağladığımız o geceler, "x kişisi bile x yere girmiş, ben niye o işe alınmadım" diye torpilden yakındığımız günler, olmayan iş birlikleri ve kurulamayan ilişkiler olacak. "Çalış, çok çalış. Dene, olmadı, yine dene. Yenil, yenil ama daha iyi yenil." "Büyük mağlubiyetler almadan, büyük maçlar kazanamayız." Belki de şu kuracağım tek kelime, tüm soruyu cevaplamaya yetecek: "Başarının bedelini bir dönem için ödemeyenler, başaramamanın bedelini bir ömür boyu öderler"

ÜYELERİN SESİ

- GENÇLİK AĞI ÜYELERİNİ TANIYALIM

Gençlerin sosyal sorumluluk projelerine katılımının önemi hakkında ne düşünüyorsun? Gençleri bu anlamda teşvik etmek için neler yapılabilir?

"Yönetişim" kavramını hayatımda ilk kez 22 yaşımda, katılmış olduğum Argüden Gençlik Akademisi'nin Sürdürülebilirlik101 programında duymuş ve araştırmıştım. Gerçekten de bence sadece ülkemiz Türkiye'nin değil, tüm demokrasilerin çok sıkı bir şekilde takip etmesi gereken bir sistem. Bu sistemin altında karar alıcı faktör sadece devlet değil; aynı zamanda sivil toplum, halk ve özel şirketler ve medya. Herkes için alınan kararların topyekûn birlikte belirlendiği bir sistem. Sürdürülebilirlik ise benim için "bizden bir önceki neslin bize bıraktığı doğa mirasından daha fazla bir mirası, bizden sonraki nesle bırakma" demek. İçinde bulunduğumuz zamanda kaynaklarımızı verimli kullanarak sadece bugünü değil, gelecek nesillere de bir borç yükü bırakmadan kullanmak demek. S101 eğitimi sonrası çok daha fazla sürdürülebilirlik ile ilgilenmeye başladım ve kariyerimi de bu alanda devam ettirmek istediğimi fark ettim.

Gençlerin sosyal sorumluluk projelerine katılımının önemi hakkında ne düşünüyorsun? Gençleri bu anlamda teşvik etmek için neler yapılabilir?

Bu soruyu sadece sosyal sorumluluk projelerine katılımını olarak değil de sivil topluma katılımını da katarak cevaplandırmak isterim. Bu tamamen insanın gönlünden gelmesi lazım. Ben çok arkadaşımı zorladım, hala zorlarım: "Gel sen de şurada gönüllü ol." "Gel sen de Argüden Gençlik Yönetişim Ağı'na katıl, birlikte proje yaparız" "Artık sen de gelecek nesiller için elini taşın altına koy" Bu şekilde çok denesem de ikna etme oranım çok az. Ne yazık ki insanlar sosyal sorumluluk projelerini veyahut sivil toplumu "Benim cebime faydası yoksa benden uzak dursun, boş yere zamanımı çalmasın" düşüncesiyle hareket ediyor fakat bu çok yanlış bir düşünce. Bu konuda son zamanlarda çok fazla gençlik oluşumları çıkıyor ve ben her birini çok tebrik ediyorum. Onlardan birisi de; aralarındaki en yaşlı (23 yaşındayım) kişilerinden biri olduğum Youth4Energy Türkiye ekibi. Liseli arkadaşlarımızla birlikte enerji diplomasisi üzerine faaliyet yürütüyoruz. Bu konuyu desteklemek için ise bence en önemli şey küçük yaştan eğitim.

ÜYELERİN SESİ

- GENÇLİK AĞI ÜYELERİNİ TANIYALIM

Gazetemizin okurlarına bir kitap, bir dizi ve bir film önerebilir misin?

Normalde bu soruya herkes böylesine bir ilham veren bir kitap önerisi sunmak ister. Ben çok edebi kitap okuyan birisi değilim fakat bir kitap var ki çocukken okuduğum ve kitabı okuduktan birkaç yıl sonra gittiğim lisenin de kısaltması olduğu için aklımdan çıkmayan kitabı önereceğim: Pal Sokağı Çocukları – Ferenc Moinar. Dizi olarak ise hayat arkadaşımla birlikte başladığımız ilk dizi olan "Brooklyn 99" dizisini önermek istiyorum. Film olarak ise belki biraz klasik olacak ama Hunger Games : Açlık Oyunları -özellikle ilk 2 filmi-

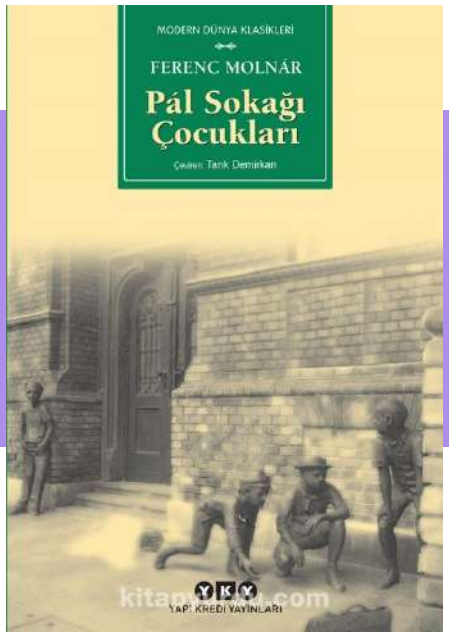

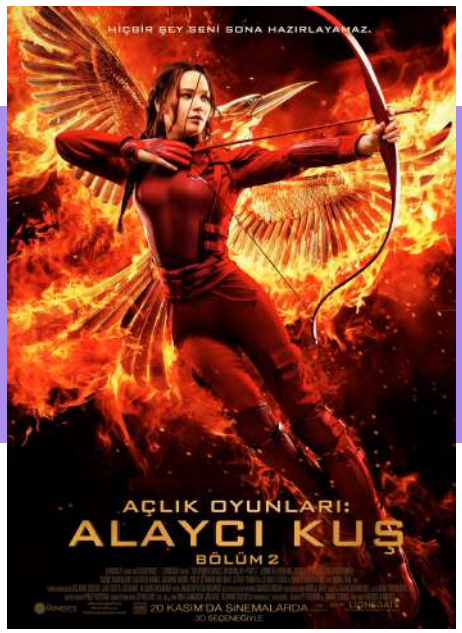

Benim için çok keyifli bir röportaj oldu. Emeği geçen herkese teşekkürler, tüm okurlara bol selamlar.

BİR İLKE, BİR LİDER

ÖRNEK ALINAN TECRÜBELER, ETKİ YARATAN YAŞANMIŞLIKLAR

Eğitimin Mimarı ve Siyasetin Öncüsü: Nakiye Elgün'ün Örnek Yönetimi

Modern Türkiye'nin sosyal ve siyasi yaşamında kadınların önünü açan, ancak adı popüler tarih anlatılarında sıkça anılmayan bir lider var: Nakiye Elgün. Eğitimci kimliğiyle başlayıp Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kadın milletvekilleri arasına giren Elgün, kariyeri boyunca günümüzün modern yönetişim ilkelerini çok önceden uygulamış bir öncüdür.

Öğretmenlikten Toplumsal Liderliğe Geçiş

Nakiye Elgün'ün liderlik yolculuğu, 20. yüzyıl başındaki kız okullarında müdürlük yapmasıyla başladı. Darülmuallimat (Kız Öğretmen Okulu) ve İstanbul Kız Lisesi gibi kurumlarda görev yaparken, sadece ders veren bir yönetici olmadı; kadınların eğitimi ve toplumsal statüsü için mücadele eden bir aktivistti.

BİR İLKE, BİR LİDER

ÖRNEK ALINAN TECRÜBELER, ETKİ YARATAN YAŞANMIŞLIKLAR

Nakiye Elgün'ün Liderliğinde Uygulanan Yönetişim İlkeleri

1. Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik

Elgün, yöneticilik yaptığı kurumlarda eğitim kalitesini sürekli gündemde tutmuştur. Aldığı kararları, öğretmenler ve öğrencilerle paylaşma eğilimi, şeffaf bir yönetim anlayışını işaret eder. Milli Mücadele yıllarında İstanbul'un işgal altında olduğu zor koşullarda dahi, okulları ayakta tutarken yaptığı harcamalar ve idari süreçler konusunda hesap verebilir bir duruş sergilemiştir.

2. Katılımcılık ve Kapsayıcılık

Nakiye Elgün, kadınların hak mücadelesinde Türk Kadınlar Birliği gibi örgütlerde aktif rol oynayarak katılımcı bir siyasi yaşamı savunmuştur. Onun en büyük başarısı, 1930'larda kadınların siyasal hakları için verilen mücadelede, sadece bir aydın olarak değil, toplumun farklı kesimlerinden kadınları bir araya getiren kapsayıcı bir koordinatör olarak çalışmasıdır. Liderliği, kararları tek başına almak yerine, tabandan gelen sesleri dinlemeye dayanıyordu.

3. Etkinlik ve Verimlilik (Effectiveness & Efficiency)

Bir öğretmen olarak başlayan kariyerinde, eğitimin toplumu dönüştürme gücüne inanıyordu. Yönettiği okulların müfredatını ve fiziki şartlarını, o dönemin en çağdaş seviyesine getirmeye odaklandı. Siyasete atıldığında da Meclis'te, özellikle öğretmen maaşlarının iyileştirilmesi ve okulların güçlendirilmesi gibi konularda somut ve etkili çözümler üretmeye çalıştı. Onun için liderlik, sadece konuşmak değil, somut sonuçlar almaktı.

4. Hukukun Üstünlüğüne Bağlılık (Rule of Law)

Elgün'ün siyasi mücadelesinin temel motivasyonu, kadınların siyasi haklarını yasal zemin üzerinden kazanmasıydı. O, "hakkın verilmesi" yerine "hakkın alınması" felsefesiyle hareket ederek, kadınların eşit yurttaşlık haklarının anayasa ve yasalarla güvence altına alınması için çalıştı. Bu durum, onun yönetime ve siyasete hukuki bir çerçevede baktığını gösterir.

BİR İLKE, BİR LİDER

ÖRNEK ALINAN TECRÜBELER, ETKİ YARATAN YAŞANMIŞLIKLAR

Unutulan Miras ve Günümüz İçin Dersler

Nakiye Elgün, 1935'te Meclis'e girdiğinde sadece bir sandalye işgal etmedi; eğitimden gelen disiplini, örgütçü ruhu ve kadınların sorunlarına olan hassasiyetiyle aktif bir yasama dönemi geçirdi. Onun hayatı, bir liderin gücünü makamdan değil, ahlaki duruşundan, eylemlerinin şeffaflığından ve kapsayıcı vizyonundan aldığını gösterir.

Bugün Türkiye'de yönetim ve sivil toplum alanlarında çalışan her lider, Nakiye Elgün'ün izlediği katılımcı, hesap verebilir ve sonuca odaklı yönetim ilkelerinden önemli dersler çıkarabilir. O, değeri yeterince bilinmese de, modern Türkiye'nin güçlü temellerini atan kadın liderlerin en parlak yıldızlarından biridir.

İNOVASYONUN ÖNCÜLERİ

ŞİRKETLERİN ETKİLİ DÖNÜŞÜMLERİ

Notion
Dijital Çalışmanın Yeni Kültürü

Hiç çalışırken tüm notlarınızı, yapılacaklar listenizi, projelerinizi ve hatta kişisel hayatınızı farklı uygulamalara bölüp sonunda hangisine döneceğinizi bilemediğiniz oldu mu? Word'de tuttuğunuz notlar bir yerde, görevleriniz başka bir uygulamada, ekip işlerinizi yönetmek içinse bambaşka bir platformdasınız... İşte tam bu dağınıklık anında hayatımıza giren Notion, "ya hepsi tek yerde olsa?" sorusuyla hepimizin çalışma alışkanlıklarını baştan yazdı. Bu değişimin arkasında ise kurucular Ivan Zhao ve Simon Last'ın inancı var: herkes, karmaşık kod bilgisine ihtiyaç duymadan kendi dijital alanını tasarlayabilmeli. Onların amacı yalnızca pratik bir araç geliştirmek değil; insanların düşüncelerini düzenleme, ekiplerin iş birliği kurma ve bireylerin günlük yaşamlarını planlama biçimlerini baştan tanımlamaktı. . Bu yüzden Notion'un misyonu, bilginin herkes için erişilebilir, esnek ve kişisel hale getirilmesi oldu. Bu vizyon, kuruluşundan bu yana değişmeyen bir ilke olarak şirketin attığı her adımı yönlendirdi ve Notion'u sıradan bir uygulamadan çok daha fazlasına, küresel ölçekte yeni bir çalışma kültürünün simgesine dönüştürdü.

DİLARA MELİSA YAMAN

İNOVASYONUN ÖNCÜLERİ

ŞİRKETLERİN ETKİLİ DÖNÜŞÜMLERİ

Sadelikten Marka Kimliğine

Notion'un cazibesi, minimalist estetik anlayışında gizli. Siyah-beyaz tipografi, boş bir tuval hissi, karmaşadan uzak arayüz... Kullanıcıya hem odaklanma alanı hem de kendi stilini yansıtma özgürlüğü sunuyor. Bu sadelik, tek başına işlevi kolaylaştırmakla kalmadı; zamanla güçlü bir marka kimliğine dönüştü.

Üİşlevden estetiğe, estetikten kültüre evrilen bu yaklaşım Notion'u yazılım sınırlarının dışına taşıdı. Bugün Instagram'da paylaşılan "Notion aesthetic" masa düzenleri, YouTube'daki "setup" videoları ya da TikTok'ta viral olan ders planları, ortak bir dil yaratıyor. Üniversite öğrencileri ders notlarını görsel şablonlarla düzenlerken, içerik üreticileri kampanyalarını planlıyor; uzaktan çalışan ekiplerse şirket wikisinden proje yönetimine kadar tüm iş akışlarını tek bir yerde topluyor. Herkes kendi sistemini kuruyor ama aynı zamanda ortak bir estetik paylaşıyor; bu yüzden Notion yalnızca bir yazılım değil, bir yaşam tarzının simgesi hâline geliyor.

Dijital Defterin Ruhu

Kullanıcıların Notion'a bu kadar bağlı hissetmesinin nedeni, onun yalnızca bir yazılım değil, kişisel bir defter gibi çalışması. Her sayfa boş bir yaprak gibi açılıyor; bir gün yapılacaklar listesine, ertesi gün akademik bir kaynak arşivine ya da günlük sayfasına dönüşüyor. Bu esneklik, Notion'u görev yönetiminin ötesine taşıyor; aidiyet, paylaşım ve ilham duygusunu da besliyor.

Bir öğrenci sınav döneminde tüm materyallerini tek tabloda toplarken, bir araştırmacı makale listelerini düzenleyebiliyor. Ekipler sprint planlarını ve toplantı notlarını aynı sayfada güncellerken, serbest çalışan bir yazar roman taslağını, müşteri işlerini ve kişisel günlüklerini aynı defterde tutabiliyor. Notion'un ruhu işte burada: herkes için farklı ama herkes için kişisel.

İNOVASYONUN ÖNCÜLERİ

ŞİRKETLERİN ETKİLİ DÖNÜŞÜMLERİ

Alışkanlık Döngüsü: Kanca Modeli

Notion'a duyulan bağlılık rastlantı değil; davranışsal psikolojinin ilkeleriyle açıklanabilir. Nir Eyal'ın "Kanca Modeli" tam da bu ekosistemde hayat buluyor. Tetikleyici, kimi zaman yeni bir sayfa açma ihtiyacı, kimi zamansa sosyal medyada karşılaşılan ilham verici bir şablon. Bu dürtüyle başlayan süreç, tek bir tıkla tablo, takvim ya da yapılacaklar listesi oluşturma eylemine dönüşüyor. Ardından gelen ödül, çeşitliliğin ve kişiselleştirmenin sunduğu tatmin: farklı görünümler, hazır şablonlar ve toplulukta paylaşılan yaratıcı örnekler. Son aşamada kullanıcı kendi sistemini inşa ediyor, verilerini düzenliyor ve bu düzenle giderek daha güçlü bir bağ kuruyor. Böylece Notion, yalnızca işlevsel bir araç olmaktan çıkıyor; günlük alışkanlıkların doğal bir parçasına dönüşüyor. İnsanlar kendi düzenlerini oluşturdukça platforma daha çok bağlanıyor, yazılım da kullanıcılarıyla birlikte evrilen kolektif bir kültüre dönüşüyor.

İNOVASYONUN ÖNCÜLERİ

ŞİRKETLERİN ETKİLİ DÖNÜŞÜMLERİ

Erişilebilirlik ve Sürdürülebilirlik Arasında

Notion'un başarısı yalnızca esnekliğinde değil, erişilebilirliğinde de yatıyor. Temel sürüm ücretsiz; bu sayede dünyanın dört bir yanında öğrenciler, bağımsız çalışanlar ve küçük ekipler Notion'u rahatlıkla kullanabiliyor. Ancak bu modeli sürdürülebilir kılmak için Notion Plus, Notion AI gibi premium planlar ve kurumsal abonelikler devreye giriyor. Kullanıcıların yalnızca küçük bir kısmı ücretli planlara geçse de, geniş ücretsiz topluluk platformun hem kültürel hem de ticari gücünü ayakta tutuyor. Böylece Notion, erişilebilirlikten ödün vermeden sürdürülebilir bir iş modeli inşa ediyor; misyonunu korurken aynı anda büyümeyi de destekliyor.

Notion AI: Üretkenliğe Yeni Katman

Notion'un son yıllarda en çok konuşulan yeniliği kesinlikle Notion AI. Çünkü artık bu platform sadece düzeni koruyan bir defter değil, işlerinizi sizinle birlikte yapan görünmez bir ortak gibi. Diyelim ki uzun bir rapor hazırladınız; birkaç saniye içinde özetini çıkarıyor. Bir toplantıya girdiniz; AI, tutanaklardan otomatik olarak görev listesi hazırlıyor. Ya da elinizde karmaşık bir metin var; istediğiniz tonda yeniden yazıyor, ister akademik ister günlük bir dile dönüştürüyor. Yaratıcı işler için de inanılmaz pratik. Blog yazarken alternatif girişler sunuyor, e-posta taslaklarını toparlıyor, sosyal medya için farklı versiyonlar hazırlıyor. Sadece hız kazandırmakla kalmıyor; fikir de üretiyor. İçerikleriniz tekdüze kalmıyor, her defasında yeni bir bakış açısı ekleniyor.

Arama kısmı da artık bambaşka. Notion AI sadece kelime aramıyor, bağlamı da anlıyor. "Geçen ayki müşteri toplantısı notu" dediğinizde doğru dosyayı bulup çıkarıyor. Bu yüzden kimi zaman ikinci bir hafıza gibi çalışıyor, kimi zamansa yanınızdaki iş arkadaşınız gibi fikir veriyor. Ekipler için sağladığı avantaj da büyük. Proje planlarını netleştirmek, toplantıdan sonra görev dağılımlarını çıkarmak ya da karmaşık verileri düzgün bir rapora dönüştürmek çok daha kolay.

DİLARA MELİSA YAMAN

İNOVASYONUN ÖNCÜLERİ

ŞİRKETLERİN ETKİLİ DÖNÜŞÜMLERİ

Öğrenciler ders notlarını özetlerken, içerik üreticileri kampanyalarını planlıyor; şirketler ise iş akışlarını neredeyse kendi kendine ilerleyen bir sisteme dönüştürebiliyor. Tabii tüm bu özellikler ücretsiz sürümde yok, premium plana dahil. Bu da şu soruyu gündeme getiriyor: erişilebilirlik mi, ticarileşme mi? Bir yanda üretkenliği hiç olmadığı kadar artıran yapay zekâ, diğer yanda kullanıcıları ücretli planlara yönlendiren bir model. Yine de Notion AI'nın açtığı kapı çok net: Notion artık sadece yazdıklarımızı saklayan bir defter değil; düşünme, yazma ve çalışma biçimlerimizi dönüştüren, üretkenliği merkezine alan yaşayan bir kültür.

Geleceğe Doğru: Süper Uygulama Yolunda

Notion'un gelişim süreci sezgilere değil, topluluk geri bildirimine ve verilere dayanıyor. Küçük bir arayüz güncellemesi (örneğin dark mode) ya da büyük kırılma noktaları (Notion 2.0, Notion AI) olsun; her yenilik kullanıcı deneyimleriyle test edilip şekilleniyor. Bu yaklaşım, Notion'u statik bir ürün değil, kullanıcılarıyla birlikte büyüyen bir ekosistem hâline getiriyor. Bugün Notion, kişisel bir defter ya da yapılacaklar listesi olmaktan çok daha fazlası. API entegrasyonları sayesinde Slack, Jira, Figma, GitHub gibi araçlarla birleşerek ekiplerin tüm iş akışlarını tek yerde toplamasını sağlıyor. Bir gün öğrencinin ders defteri, ertesi gün bir şirketin bilgi yönetim sistemi, sonraki gün küresel ölçekte bir proje koordinasyon merkezi olabiliyor. Minimalist bir arayüzle başlayan yolculuk, bugün milyonlarca insanın bilgiyle kurduğu ilişkiyi, üretkenlik alışkanlıklarını ve çalışma kültürünü yeniden tanımlıyor.

Belki de Notion'un en büyük başarısı, zihnimizdeki dağınıklığı düzene dönüştürmekle kalmayıp, bu düzeni geleceğin çalışma kültürüne çevirmesi.

ADIM ADIM YÖNETİŞİM

NEW

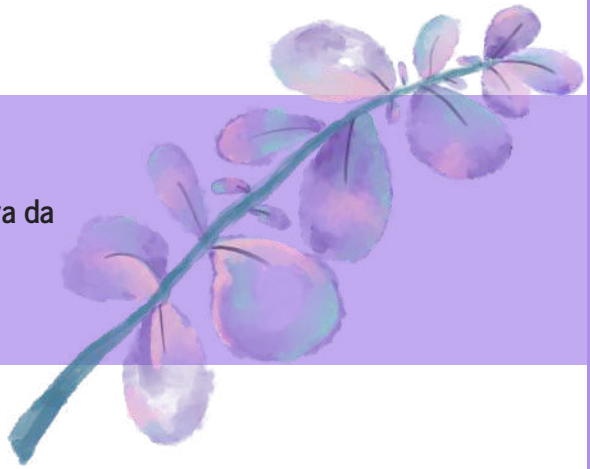

Adım Adım Yönetişim köşe serisini başlatırken amacımız; gençlerin sesini duyurabileceği, fark yaratabileceği ve yönetişim bilincini günlük hayatına taşıyabileceği bir alan yaratmaktır. Çünkü yönetişim sadece resmi kurumlarla ya da büyük kararlarla ilgili değil; hepimizin içinde, yaşadığımız projelerde, arkadaş gruplarında, okulda, sosyal hayatta var olan bir kavram.

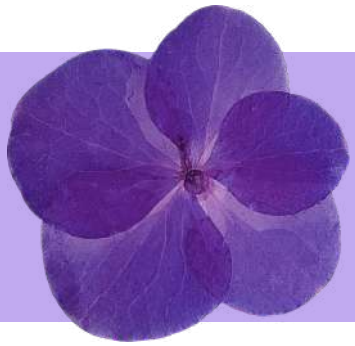

Gençlik Ağı; birbirimizi dinlediğimiz, fikirlerimizi paylaştığımız ve birlikte hareket ettiğimiz bir topluluk. Burada her birimizin sesi değerli ve herkesin katkısı önemli. Bu köşe yazılarıyla, hem yönetişimin temel ilkelerini anlamayı hem de onları günlük hayatımızda nasıl uygulayabileceğimizi göstermek istiyoruz.

Amacımız, sizi sadece bilgiyle buluşturmak değil; aynı zamanda düşündürmek, ilham vermek ve harekete geçirmek. Her yazıda birlikte düşünecek, kendi çevremizde küçük ama anlamlı adımlar atmanın yollarını keşfedeceğiz. Hazırsanız, gelin bu yolculuğa birlikte çıkalım. Sesimizi duyurmak, fikirlerimizi
paylaşmak ve gençlikten güç alarak fark yaratmak için en doğru zaman şimdi!

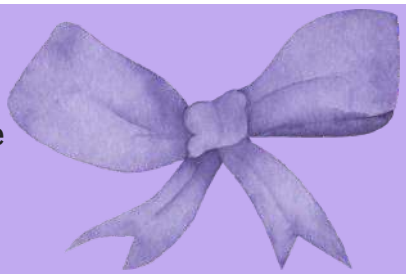

ADIM ADIM YÖNETİŞİM

NEW

Yönetişim Gerçekten Ne Demek?

Hiç size sorulmadan sizin adınıza bir karar alındığı oldu mu? Mesela bir arkadaş grubunda nereye gideceğinize karar verilirken sizin fikriniz soruldu mu? Bir okul etkinliğinde, bir kulüpte ya da gönüllü olduğunuz bir projede her şey önceden belirlenmişti ve siz sadece "uygulayan kişi" gibi mi hissettiniz? Belki sadece küçük bir ayrıntı gibi görünüyordu ama bazen böyle küçük gibi görünen şeyler, bir insanın görünmez hissedip hissetmemesini, değerli hissedip hissetmemesini belirler. İşte yönetişim, tam da bu noktada başlar. Sandığımızdan çok daha kişisel, çok daha gündelik, çok daha insani bir mesele aslında.

Yönetişim kelimesi ilk duyulduğunda kulağa büyük, kurumsal, resmi ve uzak gelir. Hatta bazılarına göre sadece devletlerin, şirketlerin veya sivil toplum kuruluşlarının meselesidir ama gerçekte yönetişim, hayatın tam ortasındadır. Çünkü yönetişim, bir topluluk içinde kararların nasıl alındığını, bu kararların kimler tarafından alındığını, kimin katıldığını, nasıl uygulandığını ve sonunda kimin hesap verdiğini sorgulayan bir yaşam biçimidir. Sadece yönetilmek değil; birlikte karar almak, birlikte yürümek, birlikte dönüşmek fikridir ve bu fikir yalnızca kurumlara ait değil, arkadaş ilişkilerine, aile yapısına, okul sınıflarına, gönüllü gruplarına ve hatta sosyal medya gruplarına kadar yayılır, yani hayatın her yerinde görünür.

ADIM ADIM YÖNETİŞİM

NEW

İnsanlar sadece ihtiyaçlarını karşılamak istemez; aynı zamanda duyulmak, görülmek, değer verilmek ve katkı sunmak ister. Sadece verilen görevi yapmak değil, sürece dahil olmayı, fikrinin önemsenmesini ister. Bu, insanın hem psikolojik hem toplumsal varlığının bir gereğidir. Yönetişim tam olarak bu ihtiyaca cevap verir. Bir kararın parçası olmak, o kararın daha adil ve uygulanabilir olmasını sağlar. Üstelik sadece bireyin iyi hissetmesini değil, grubun daha sağlıklı işlemesini de sağlar. Çünkü yönetişim, bir hiyerarşi değil; bir ortaklık kültürüdür.

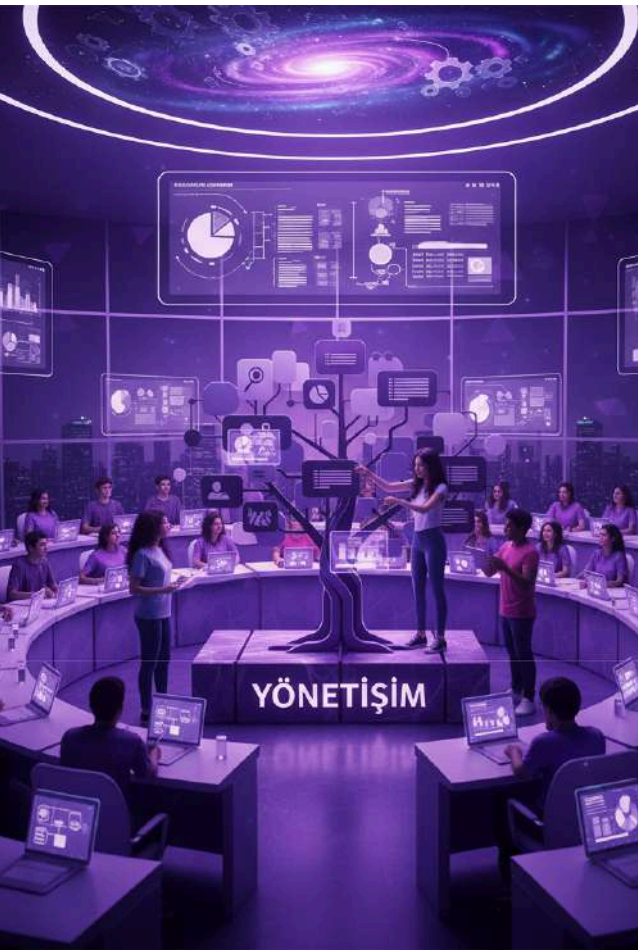

Yönetişim okuryazarlığı dediğimiz şey ise bu kültürü tanımakla başlar. Neden bazıvyerlerde kendimizi rahat hissediyoruz da bazılarında diken üstünde oluyoruz? Neden bazı topluluklarda fikir söylemek kolayken, bazılarında çekinip susuyoruz? İşte bu farkların kökeninde genellikle yönetişimle ilgili meseleler yatar. Çünkü şeffaflık, katılımcılık, hesap verebilirlik gibi kavramlar sadece resmi belgelerde durmaz; içinde bulunduğumuz topluluğu şekillendirir. Bir grubun içinde kararların nasıl alındığını, bilginin nasıl paylaşıldığını ve insanların ne kadar dahil olduğunu fark etmeye başladığımızda, yönetişim gözlüğüyle bakmaya başlamışız demektir ve bu bakış, zamanla bir farkındalık değil, bir tutum haline gelir.

SİMGE KARSAN

ADIM ADIM YÖNETİŞİM

NEW

Gençler olarak bizler çoğu zaman süreçlerin dışına itilmiş hissederiz. "Zaten kimse gençlere sormaz" düşüncesi o kadar içselleştirilmiştir ki, çoğu zaman biz de konuşmaya çekiniriz. Oysa yönetişim, yaşla, unvanla ya da kıdemle sınırlı bir şey değildir. Katılımcı olmak bir hakkımızdır. Bilgilendirilmek hakkımızdır. Görüş belirtmek hakkımızdır ama bu hakları fark etmeden onları talep edemeyiz. İşte bu yüzdenvyönetişimi anlamak, sadece teorik bir bilgi değil, bir fark ediştir.

"Ben de varım!" deme cesaretidir. Bu yazı serisinde yönetişimi birlikte konuşacağız ama sadece kuramsal tanımlar üzerinden değil; hayatın içinden örneklerle, gündelik deneyimlerle... Çünkü yönetişim bir sistem değil, bir yaşam alışkanlığıdır. Gözlemledikçe öğrenir, sorguladıkça içselleştirir, içselleştirdikçe dönüştürürüz hep birlikte. Bu ilk yazıda yönetişim kavramına bir giriş yaptık. Sonraki yazılarımızda sırasıyla yönetişimin kimler için olduğuna, yönetişim ilkelerine ve ilkelerin günlük yaşamdakarşımıza nasıl çıktıklarını inceleyeceğiz.

SAĞLIK

Bilinçli Tercihler, Güçlü Yaşamlar

Pestisitler ve Halk Sağlığı: Sessiz Tehdit

Halk Sağlığı Haftası Nedir?

Her yıl 3-9 Eylül tarihleri arasında Halk Sağlığı Haftası kutlanıyor. Halk Sağlığı Haftasının amacı toplumda sağlıklı yaşam konusunda farkındalık yaratmak, riskleri hatırlatmak ve toplumu riskler doğrultusunda önlem almaya teşvik etmektir. Bende bu hafta, farkında olmadan sürekli hayatımızda yer alan bir konuyu ele almak istedim: Pestisitler.

Peki nedir bu pestisitler?

Aslında pestisitler hepimizin aşina olduğu ama çok da üzerine düşünmediğimiz bir kavram. Pestisitlerin kullanım alanları geniş olsa da temelde dört grupta incelenir:

- İnsektisitler (Böcek öldürücüler)
- Herbisitler (Yabani ot öldürücüler)
- Fungisitler (Mantar öldürücüler)
- Rodentisitler (Kemirgen öldürücüler)

SAĞLIK

Bilinçli Tercihler, Güçlü Yaşamlar

Pestisitler, tarımda bitki hastalıkları, zararlı ve yabancı otlarla mücadele etmek ve böylece ürün kayıplarını azaltıp verimi arttırmak için kullanılır. Ne kadar tarım alanında faydalı olsalar da pestisitlerin yanlış veya aşırı kullanımı, bitki yüzeyi ya da dokularında birikerek soframıza kadar gelmesine neden oluyor. Günlük hayatta tükettiğimiz meyve ve sebzelerin üzerinde kalabilen pestisitler uzun vadede sağlımızı tehdit ediyor. Araştırmalar, pestisitlerin bağışıklık sistemimizi zayıflattığını, hormon dengemizi bozduğunu ve hatta bazı kanser türleri ile bağlantılı olabileceğini gösteriyor. Başka araştırmalar sonucunda endokrin bozucu olarak adlandırılan bazı pestisitler, vücudumuzda psödo hormon (yalancı hormon) gibi davranarak hücrelerimizin sinyallerini bozabiliyor. Bunun sonucunda üreme sağlığı başta olmak üzere birçok hayati fonksiyonların bozulmasına neden olabiliyor. Üstelik risk herkes için aynı değil. Hamileler ve çocuklar çok daha hassas gruplar arasında. Çocukların gelişim aşamasındaki vücutları, pestisitlerin zararlarına yetişkinlerden daha açık.Yapılan bazı araştırmalar, pestisitlerin çocuklarda artış gösteren astım, obezite ve diyabet gibi rahatsızlıklar arasında bağlantı olabileceğini gösteriyor.

SAĞLIK

Bilinçli Tercihler, Güçlü Yaşamlar

Pestisitlerin Kısa Tarihçesi

Aklınıza şöyle bir soru gelebilir: "Pestisitler hayatımıza ne zaman girdi?" Aslında pestisitlerin hayatımıza girişi düşündüğünüzden daha çok eskiye dayanıyor. M.Ö. 1200'lerde bazı tuzlar ve küller pestisit olarak kullanılıyordu. M.Ö. 1000'de ise kükürdün böcek ve mantarlara karşı etkili olduğu keşfedildi. Ama asıl büyük değişim 20. yüzyılda yaşandı. Hızla artan nüfus, gıda üretiminde ciddi sorunlar yarattı ve işte bu noktada, bugün bildiğimiz modern pestisitler hayatımıza girdi. Pestisitler o günden bu yana tarımsal verimliliği arttırmada önemli bir rol oynasa da insan ve çevre sağlığı için ciddi riskler de barındırıyor. Bu nedenle birçok uluslararası kuruluş, pestisitlerin doğru ve bilinçli kullanımı için düzenlemeler yapıyor.

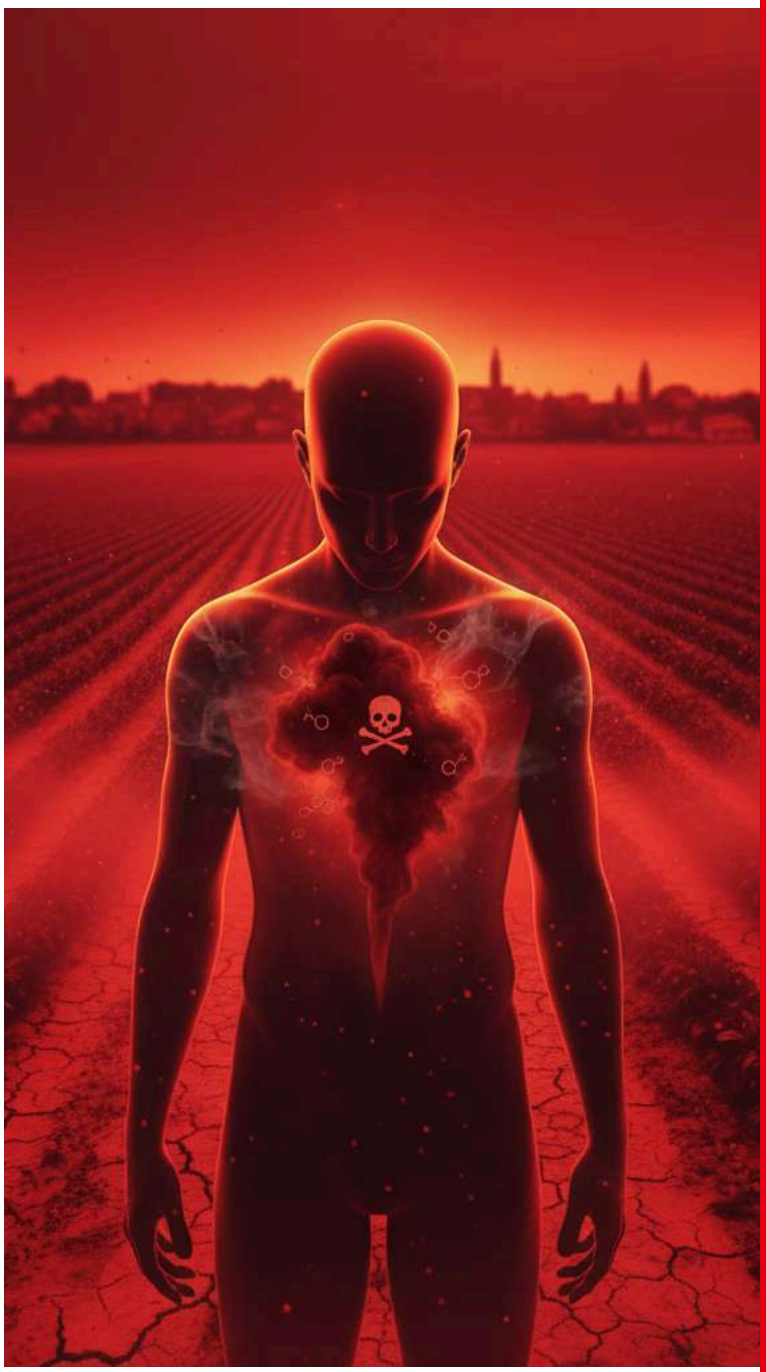

SAĞLIK

Bilinçli Tercihler, Güçlü Yaşamlar

Peki biz nasıl önlem alabiliriz?

Tamamen pestisitsiz bir yaşam şu anda mümkün görünmüyor. Ama bireysel ve toplumsal düzeyde alabileceğimiz bazı önlemler var. Mesela sebze ve meyveleri tüketmeden önce iyice yıkamak, mümkünse kabuklarını soymak ve erişebiliyorsak organik ürünleri tercih etmek.

Çiftçilerimizin bilinçli pestisit kullanımı konusunda eğitilmesi ve pestisit kullanımı yerine organik alternatif yöntemlerin kullanımına teşvik edilmesi de toplumsal ölçekte atılabilecek önemli adımlardan birisi.

Unutmayalım: Bireysel adımlar önemli olsa da asıl farkı toplumsal ölçekte atılacak bilinçli adımlar yaratacak.

ANADOLU

HER BİR KÖŞESİNDE BİN CEVHER

MOR GABRIEL

İnançların Eşiğinde Bir Ayna

Türkiye'de birçok medeniyet geçmişten beri yer edinmiştir. Hititler, Urartular, Asurlular, Lidyalılar, Selçuklular, Bizanslılar ve Osmanlılar gibi farklı kültürleri olan uygarlık ve devletler yaşamıştır. Bu toplumların bıraktıkları kültürel değerler, ülkenin her bölgesinde görülebilmektedir.

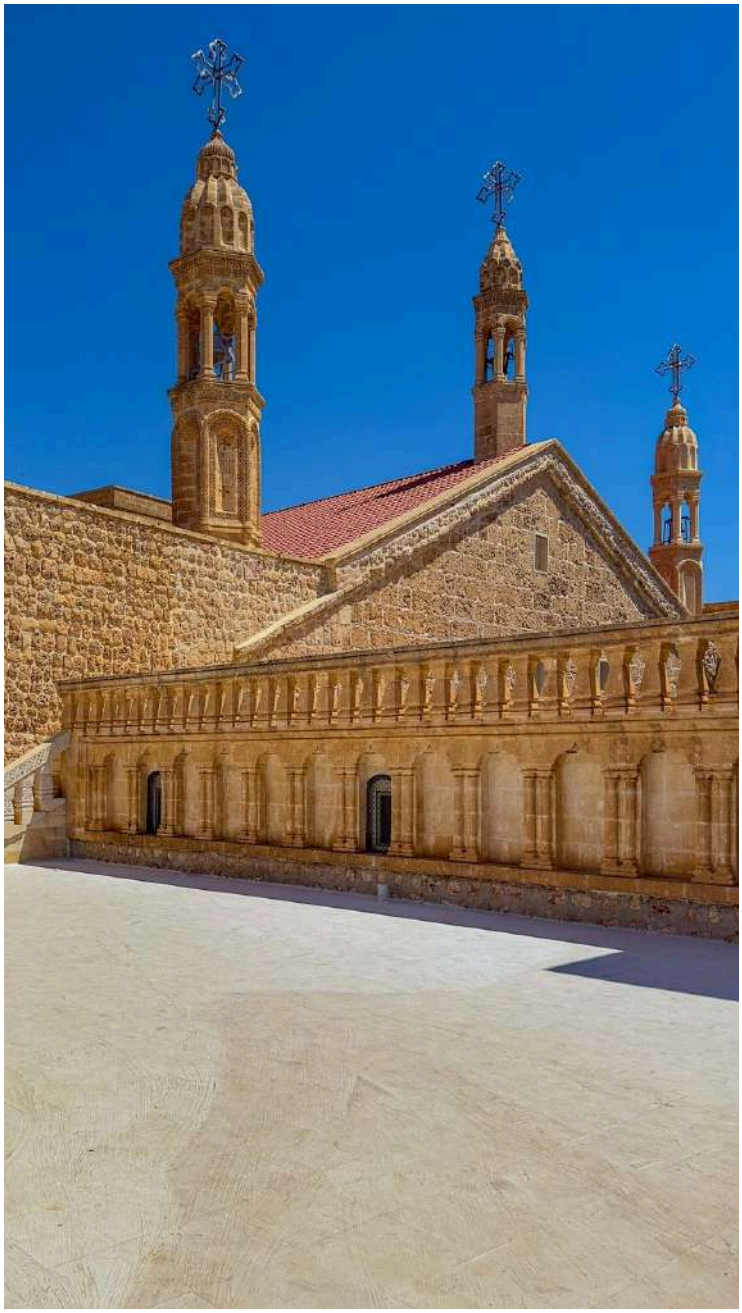

Kültürel miraslarımız ülkemizin en önemli simgelerinden biri olmakla beraber aslında birçok kültürün içerisinde barındırdığı o komşuluk ve beraberlik birliğinin en güzel örneklerinden biri haline gelmiştir. Bu beraberliğin bırakmış olduğu kültürel mirasların benimsenmesi ve bunların önemsenmesi geçmişimiz açısından önem taşımaktadır.

Kültürel miras; yaşam deneyimi, toplumsal faaliyetler ile elde edilen bilgileri gelecek kuşaklara iletmesi, toplumun oluşumunda etkili olmuştur. Kültürel bir unsurun miras olarak kabul görülebilmesi için toplum tarafından sürekliliğinin sağlanması, korunması ve önemsenmesi gerekmektedir. Çünkü kültürel bir unsur ancak sahiplenilerek, benimsenerek, tanıtılarak ve toplumun bir parçası hâline getirilerek miras olma hakkı kazanabilir

ANADOLU

HER BİR KÖŞESİNDE BİN CEVHER

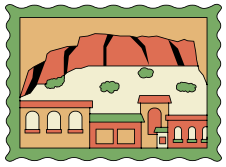

Mezopotamya'nın birçok kültürel mirasın ocağı olduğunu herkes bilir. Bunlarla birlikte aktarılan ve yaşatılan dinlerin eşiğinde büyüyen Mardin'in birçok dini ve dili bulunmaktadır. Mardin, bir tarafta Arap kültürü, diğer tarafta kürt kültürünün hakim olduğu, bir diğer tarafında ise Süryani medeniyetinin var olduğu bir inançlar eşiğinde yer alıyor. Birçok cami, kilise, manastıra ev sahipliği yapan bu medeniyet beşiği şehir yüz yıllar boyunca birçok savaşa ve tahribatlara maruz kalmış olsa da hâlâ birçok mirası içerisinde barındırmaya devam ediyor. Bunlardan birini, Midyat ilçesinde yer alan Mor Gabriel Manastırı'nı merceğimize alacağız.

Mor Gabriel Manastırı, diğer adıyla Aziz Gabriel Manastırı, Süryani cemaati tarafından günümüze kadar varlığını devam ettirmiştir. Manastır en eski Süryani Ortodoks mekânlarının yanı sıra, Süryani metropolit merkezlerinden biridir. Mor Gabriel Manastırı, 397 yılında münzevi Mor Şmuel (Samuel) ve öğrencisi Mor Şem'un (Simon) tarafından kurulmuştur. Geleneğe göre Şem'un, bir meleğin kendisine üç büyük taş blokla işaretlenmiş bir yere bir Dua Evi inşa etmesini emrettiği bir rüya görmüştür. Şem'un uyandığında, öğretmenini oraya götürmüş ve meleğin yerleştirdiği taşı bulmuştur. Bu noktada Mor Gabriel Manastırı inşa edilmiştir.

ANADOLU

HER BİR KÖŞESİNDE BİN CEVHER

Manastırın etrafı birçok verimli topraklardan ve bahçelerden oluşmaktadır. Bunların arasında bir böyle büyüleyici önemli bir manastır yapılmış olması tüm ziyaretçilerin ilgisini çekmiştir. Manastırın içinde farklı dönemlerde inşa edilen ibadet mekânlarının yanı sıra, manastır yaşamını sürdürenler ve gelen ziyaretçiler için misafirhaneler de bulunmaktadır. Manastır, Anastasia Kilisesi, Meryem Ana Kilisesi, Theodora Kubbesi, anıt mezarlar ve papaz evi gibi farklı yapıdaki bölümlerden oluşmaktadır. Manastırın temel amacı, eğitim ve yerli rahiplerin atanması yoluyla Süryani Ortodoks Hristiyanlığını doğduğu topraklarda yaşatmaktır. Zaman zaman Hristiyan nüfusuna fiziksel koruma da sağlamıştır.

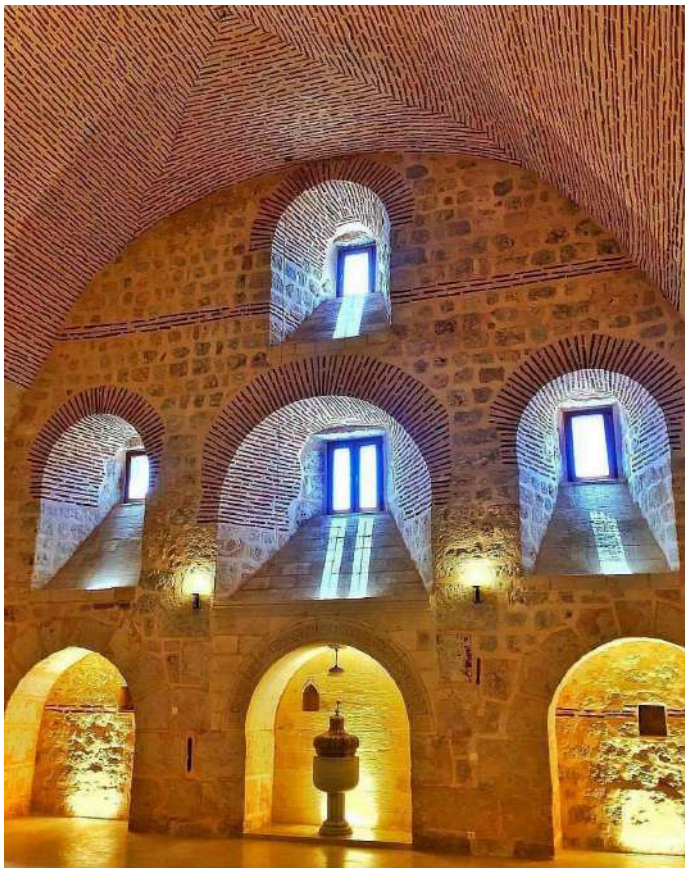

Beth Qadishe

Manastır şu anda iki bölümden oluşmaktadır; alt tarihi bölüm ve geçen yüzyıldan kalma üst yeni eklentiler. Manastırın birçok bölümü vardır; bunlar arasında Azizler Evi (Beth Qadishe), bir mezar odası, ana tanrı kilisesi, mevcut mezar odasının en alt kısmında şehitler evi, havariler evi adlı bir dua salonu, kırk şehitler tapınağı adlı küçük bir şapel, imparator I. Anasthasius tarafından inşası tamamlanan ana kilise ve Theodora kubbesi bulunmaktadır.

ANADOLU

HER BİR KÖŞESİNDE BİN CEVHER

Manastırın Ana Kilisesi: Anasthasian Kilisesi

Anasthasian Kilisesi olarak da bilinen kilise, 397 yılında Mor Samuel ve Mor Simon (Mor Gabriel manastırı) manastırının kurucuları tarafından basit bir ibadethane olarak başlatılmış ve 512 yılında Bizans İmparatoru I. Anasthasius desteğiyle tamamlanmıştır. Kilisenin içerisi beyaz-gri mozaiklerle kaplıdır ve bu mozaikler Bizans döneminden kalma en eski mozaikleri oluşturmaktadır. Bizans dönemine ait kapı ve kubbeler bulunmakla birlikte Midyat'ın ünlü kesme taşlarıyla yapılması oldukça tarihi bir öneme sahip olduğunu göstermektedir.

I. Anasthasius

Theodora Kubbesi

Theodora Kubbesi

İsmini manastırı ziyaret eden Bizans İmparatoru I. Justiniaus'un karısı Theodora'dan alır. Tuğla kubbesinde açık bir göz bulunan, kısmen tuğladan inşa edilmiş taştan sekizgen bir yapı olan "Theodora'nın Kubbesi"ni inşa etmesi için Theodora'nın para verdiğine dair bir kayıt bulunmaktadır.

ANADOLU

HER BİR KÖŞESİNDE BİN CEVHER

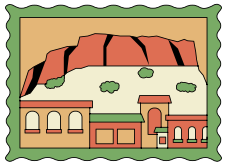

Meryem Ana Kilisesi

5. yüzyılda inşaa edilmesine rağmen birçok defa moğollarca yağmalanan kilise üç kemerli ve üç beşik tonozlu neften oluşur.Genellikle ibadetler burada yapılır. Kapısının girişinde Patrik III. İgnatius Yakub'un 1965'teki ziyaretini konu alan bir yazıt bulunmaktadır.

Beth Qadishe

Şehitlerin evi olarak anılan bu yapıtın ilk dönemlerde şehit düşen Hristiyanların gömülmesi için ayrılmış olan bir bölümdür. Zamanla, metropolitlerin, başrahiplerin ve rahiplerin mezar yeri haline gelmiştir. Aziz Gabriel'in mezarı da burada bulunmaktadır. İsa'nın doğudan dirileceğine inanıldığı için ölenler yüzleri doğuya bakacak şekilde gömülmüştür. Birçok evliyanın ve din adamının burada kemiklerinin gömüldüğü varsayılmaktadır.

ANADOLU

HER BİR KÖŞESİNDE BİN CEVHER

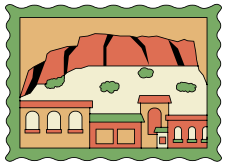

Mor Gabriel Manastırı dünyada en eski faaliyet gösteren Asur manastırıdır ve Tur Abdin Metropolit Piskoposunun ikametgahı ve idari merkezidir. Asurlular tarafından buraya İkinci Kudüs adı verilmiştir ve bu bölge için Asur Ortodoksluğunun Kalbi denilmektedir. Her yıl binlerce yabancı ziyaretçiyi ağırlayan Manastır, şehrin tüm kozmopolit yapısının en orta yerinde dururken, birçok milletten ve ırktan insanların ortak ziyaret etmesi gereken yerlerin en başında geliyor.

KÜLTÜR SANAT EDEBİYAT

EDEBİYAT

TOUT CE QUI BRILLE N'EST PAS OR

Neden ve ne zaman kaybettim şu çiçekleri?

Yüreğim karıncalandığında, uzun bir düşün öyküsü henüz kurulmaya başlandığı halde canım kesin çok yanacak diye düşündüğüm ilk zamanları hatırlıyor, sonumuzu çoktan okuduğumu duyumsuyorum. Kaderimle başa çıkamam, kederlenmektense sevinebilmeyi isterdim lakin eğilimlerimin hepsi tabiatım gereğince masumdur, o sebepledir ki böyle hissetmeyi ben belirlemedim ki diyecek ve kenara çekileceğim.

Aylardır sana ulaşmaya çabaladım diyordum. Sesim geliyor mu? Evet biraz gürültülü burası. Bu sefer açacağını düşünmemiştim. Evet, dün bütün gün seni aradım. Özür dilerim, yalnızca bir neden istiyorum. Biraz bile olsa pişman mısın diye merak etmiştim. Sesim net gelmiyor mu? Alo? Evet evet- simitçinin biri bağırdı şimdi ara sokaklardan. Değilsin, ama ölüm kendini sana hissettirdi öyle mi? Suçluluk mu duymalıyım? Güneş tüm canlılığı ile aydınlatıyor odamın hemen önündeki dar sokağı. Seni anlayamıyorum. Ben, sen tarafından bu kadar kötü davranılmayı ne zaman- nasıl hak ettim? Odanın içi ise karanlık ve bir o kadar da kasvetli, yüksek bir cam olan kapımı kaplayan duvar kâğıdı neredeyse hiç içeri sokmuyor gün ışığını

KÜLTÜR SANAT EDEBİYAT

EDEBİYAT

Kulağıma az biraz uzaklardan kahkahamsı bir melodi ile şakıyan alaylı bir kuşun sesi geliyor. Adını bilmiyor değilim, çıkaramıyorum.. Sesinden tanıyabiliyorum yalnızca. Oda pencerelerinden birini hafifçe aralıyorum; hava sıcak ve şehrin sokakları ıssız, tam bir pazar sabahı. Komşu bahçeden biri anlamsız bir dilde bir şarkıyı mırıldanıyor, ince duvarlar çocuk bağırışlarını ve kuşların şakıyışlarını yanıma taşırıyor. Güneşin erişemediği yere naraları doluşuyor. Gözlerimi güneşte mayışan kediler misali örttüğüm vakit istemsiz bükülüyor, kamburumu tavana uzatıyorum. Ufak çocuğunun bileğinden çekiştirerek alelacele yürüyen genç bir babayı izliyorum. Başımı kaldırıyorum.

Ufak çocuk büyük bir istençle zıplamaya hazırlanıp gözüne kestirdiği ilk su birikintisinin tam ortasına atlıyor. İçim kıpraşıyor, tebessüm etmeye meyleder oluyorum. Sonra, uysalca önüme dönüyor ve hala öfkeyle suratıma bağıran bir hastanın gözlerinin içine bakıyorum; kadın bende hiçbir duygu uyandıramıyor ve genç baba duyulur bir ses ile küfürler savururken ufak çocuk direniyor ama elinden kaçamıyor.

KÜLTÜR SANAT EDEBİYAT

SANAT

Huzurevlerinin birinde, yüzüklerimde göz gezdiren bir hanımefendi ile oturuyorum. Önce bana şöyle bir bakıyor, temkinli ve gelen herkes gibi gideceğimi içten içe bilerek neyi sakınıp ne kadarını anlatabileceğinin kararını vermeye çalışan tereddütlü bakışlar ile söyleminin kurgusunu oluşturmaya çabalıyor. Tebessüm ettiğimde bana hafifçe karşılık verirken tasarısını gözden geçirir oluyor, sonraysa bakışlarını benden kaçırarak uysalca düşünmeye devam ediyor. Öylesine güzel bi gülüşü var ki, adeta gözlerinin ışıltısı yakasındaki buruk renkli fularına serpiliyor..

KÜLTÜR SANAT EDEBİYAT

SANAT

Bir başkası ile konuşur olduğum vakitler kelimelerini üzerimde hissediyorum, vücudumun bir kısmı hep ona dönük kalmaya devam ediyor. Beni kaçıncı selamlayışı olduğunu bilmiyoruz..Lakin biliyoruz ki kendisi emekli bir öğretmen, güvenli bir alandayız ve yüzüklerimin güzel olduğunu düşündüğünü söylediğinde ikimiz de gülümseyeceğiz. Hatırladığı bir fransızatasözü olduğunu söylüyor, sorduğumda kelimelerini bana fısıldamanın istenci ile kulağıma doğru hafifçe eğiliyor, oyununa hemen eşlik eder oluyorum. Fransızcasını telaffuz edip beni şöyle bir tekrardan süzerek türkçesini de ekliyor. Sesinde hiçbir tereddüt yok ve söyleminin doğruluğuna beni de ikna etmekte hiç zorlanmıyor. "parlayan her şey altındır.. Fransız bir atasözü der ki: parlayan her şey altındır."

Çok daha sonraları Beyoğlu'nun arka sokaklarından birinde, sonu asmalı sahne'ye çıkan bir duvar yazısında bu söz ile bir kez daha karşılaşıyorum,

parıldayan

her şey

altındır

KÜLTÜR SANAT EDEBİYAT

EDEBİYAT

EDEBIYAT YOLCULUĞUNDA MEKÂNLAR: İSTANBUL'UN ROMANLARDAKI YANSIMALARI

Şehir ve Edebiyatın Buluşma Noktası

Bir şehri tanımanın en iyi yollarından biri sokaklarında dolaşmaksa, bir diğeri de o şehrin edebiyatına kulak vermektir. İstanbul, yüzyıllardır sayısız romana, hikâyeye ve şiire konu olmuş; her dönemde farklı yüzleriyle edebiyatın aynasında kendine yer bulmuştur. Boğaz kıyısındaki yalıların romantizmi, Beyoğlu'nun kalabalığı, sur içindeki eski İstanbul evlerinin mahremiyeti... Bütün bunlar edebiyatın sayfalarında adeta yaşayan birer karaktere dönüşür. Bu yazıda İstanbul'un farklı dönemlerde farklı romanlarda nasıl yansıtıldığına yakından bakacağız.

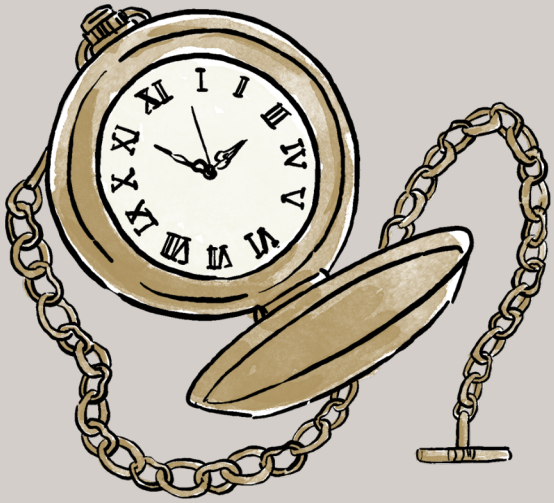

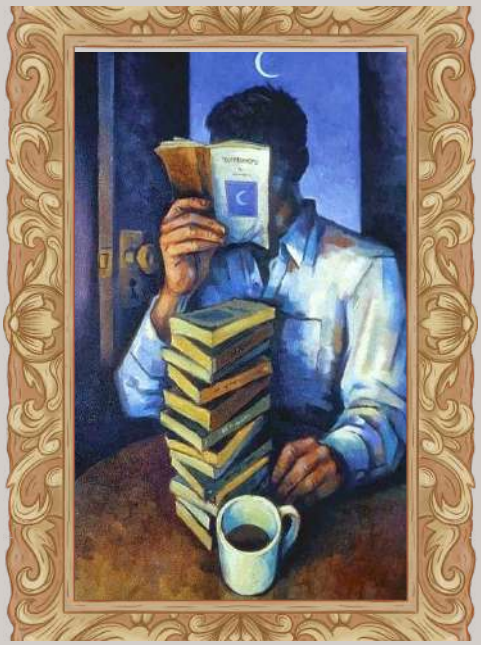

Tanzimat ve Servet-i Fünun Romanlarında İstanbul

Tanzimat dönemiyle birlikte İstanbul, sadece bir mekân olmaktan çıkıp toplumsal değişimlerin aynası haline gelmiştir. Ahmet Mithat Efendi'nin eserlerinde İstanbul, hem eğlenceli hem öğretici sahneleriyle halkın gündelik hayatını yansıtırken; Namık Kemal'in İntibah'ında Çamlıca tepeleri, hem aşkın hem de felaketin mekânıdır (Namık Kemal, 1876).

Servet-i Fünun edebiyatında ise İstanbul, daha bireysel duyguların ve melankolinin fonudur. Halit Ziya Uşaklıgil'in Aşk-ı Memnu'sunda Boğaz'daki yalı, sadece bir ev değil; yasak aşkın, toplumsal baskının ve trajedinin yaşandığı bir sahnedir (Uşaklıgil, 1899). Bu dönemde İstanbul, toplumsal yapıyı ve bireysel çatışmaları bir arada taşıyan bir roman kahramanı gibidir.

KÜLTÜR SANAT EDEBİYAT

EDEBİYAT

Cumhuriyet Dönemi: Modernleşme ve Kentleşmenin İzleri

Cumhuriyet'in ilk yıllarıyla birlikte İstanbul, yavaş yavaş eski başkent kimliğinden sıyrılırken edebiyatta da farklı bir şekilde görünmeye başlar. Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Sodom ve Gomore'sinde işgal yıllarının karanlık, yozlaşmış İstanbul'u anlatılır (Karaosmanoğlu, 1928). Bu şehir, artık ahlaki değerlerin sorgulandığı bir mekândır.

Aynı dönemde Reşat Nuri Güntekin'in eserlerinde İstanbul, Anadolu'dan gelen karakterlerin gözünden çoğu kez büyüleyici ama bir o kadar da yabancı bir şehirdir. İstanbul, bir yandan Batılılaşmanın sembolü olurken, öte yandan kökleriyle çatışan bir mekân olarak romanlara yansır (Güntekin, 1930'lar).

KÜLTÜR SANAT EDEBİYAT

EDEBİYAT

Orhan Pamuk ve İstanbul'un Melankolik Yüzü

Günümüz edebiyatında İstanbul'un en önemli temsilcilerinden biri kuşkusuz Orhan Pamuk'tur. Pamuk'un eserlerinde İstanbul, geçmişin ihtişamı ile bugünün çelişkileri arasında sıkışmış bir şehirdir. İstanbul: Hatıralar ve Şehir adlı otobiyografik eserinde "hüzün" kavramıyla tanımladığı şehir, aslında toplumsal belleğin ve bireysel yalnızlığın birleştiği bir mekândır (Pamuk, 2003).

Kar veya Masumiyet Müzesi gibi romanlarda İstanbul, hem modernleşmenin hem de bireysel arayışların sahnesidir. Pamuk'un satırlarında Beyoğlu sokaklarında gezerken bir yandan Batı'ya açılan vitrinleri, diğer yandan eski İstanbul evlerindeki sessizliği hissederiz.

KÜLTÜR SANAT EDEBİYAT

EDEBİYAT

Genç Okurlar İçin: Edebiyatla Şehri Keşfetmek

İstanbul'un romanlardaki yansımaları, sadece bir edebiyat tarihi yolculuğu değildir. Aynı zamanda bugün şehri gezerken farklı bir gözle bakmamızı sağlar. Çamlıca tepelerine çıktığınızda Namık Kemal'in İntibah'ını hatırlayabilir, Boğaz'daki yalılara bakarken Halit Ziya'nın Aşk-ı Memnu'sunu düşünebilir ya da Beyoğlu'nda yürürken Orhan Pamuk'un hüzünlü İstanbul'una kulak verebilirsiniz.

Edebiyat bize şehirleri sadece mekân olarak değil, duygu, tarih ve kimlik katmanlarıyla okumayı öğretir. İstanbul, bu anlamda edebiyat yolculuğunun en zengin duraklarından biridir.

Yaşayan Bir Roman Kahramanı Olarak İstanbul

İstanbul, edebiyatımızda bir fon değil, başlı başına bir kahramandır. Farklı dönemlerde farklı yüzleriyle ortaya çıkan bu şehir, hem bireysel hikâyelerin hem de toplumsal dönüşümlerin tanığıdır. Okur için İstanbul, bir romanın sayfaları arasında kaybolurken bile sokaklarıyla, insanlarıyla, kokusuyla hissedilen canlı bir karakterdir. Bugün genç bir okur olarak İstanbul'un romanlardaki izlerini takip etmek, hem geçmişimizi anlamanın hem de şehri yeni gözlerle keşfetmenin en güzel yollarından biridir.

BİLİM ADASI

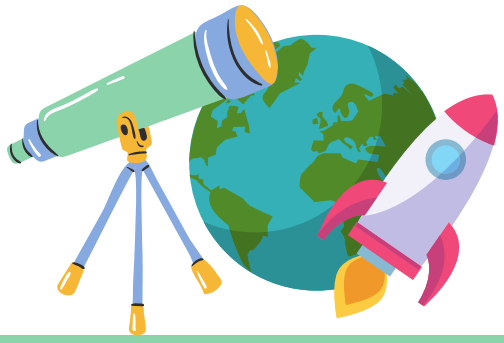

Oort Bulutu: Güneş Sistemimizin Görünmeyen Sınırı

Güneş Sistemi dediğimizde çoğumuzun aklına sekiz gezegen, onların uyduları ve belki de birkaç kuyruklu yıldız gelir. Ancak aslında Güneş Sistemi çok daha geniş, çok daha gizemli bir yapıya sahiptir. Gezegenlerin ötesinde, Plüton'un bile çok uzağında, insanlığın gözleriyle hiç görmediği ama bilim insanlarının varlığından emin olduğu dev bir bölge bulunur: Oort Bulutu!

Bu bölgeyi gözlerimizle göremiyoruz. Hiçbir teleskop henüz orayı doğrudan görüntüleyemedi. Ancak varlığını hissettiren kuyruklu yıldızlar, Güneş Sistemi'nin en dışındaki bu gizemli sınırdan geliyor. Yani Oort Bulutu, hem evrenin sırlarla dolu bir köşesi hem de Dünya'ya zaman zaman ziyaretçi gönderen kozmik bir komşu.

Oort Bulutu Nedir?

Oort Bulutu, Güneş'i üç boyutlu bir küre gibi saran, sayıları trilyonları bulan küçük buzlu cisimlerden oluşan devasa bir bölgedir. Bu cisimler, su buzunun yanı sıra metan, amonyak ve karbon monoksit gibi uçucu gazlardan da meydana gelir. Yani adeta bir kozmik derin dondurucu gibidir. Bu bulutun büyüklüğü akıl almazdır. Dünya ile Güneş arasındaki mesafeyi (1 Astronomik Birim – 1 AU) referans alırsak, Oort Bulutu'nun iç sınırı yaklaşık 2.000 AU'da başlar ve 100.000 AU'ya kadar uzanır. Başka bir deyişle, Oort Bulutu o kadar uzaktadır ki, ışık hızında bile yolculuk etsek oraya ulaşmamız aylar, hatta yıllar alır. Oort Bulutu'nu görmüyoruz çünkü o kadar uzak ki en güçlü teleskoplarımız bile oradaki cisimlerin ışığını seçemiyor. Yine de uzun yörüngeli kuyruklu yıldızların varlığı bize, orada saklı duran buzlu bir rezervuar olduğunu kanıtlıyor.

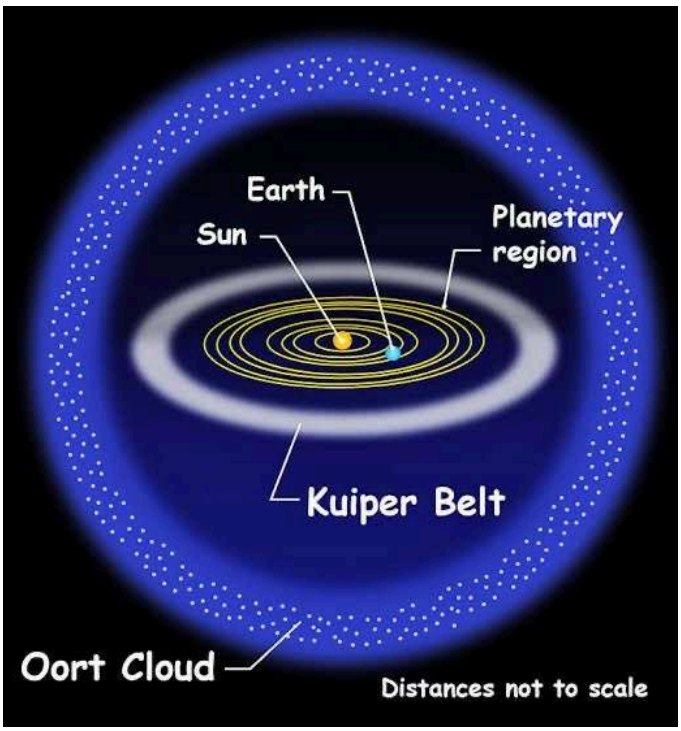

BİLİM ADASI

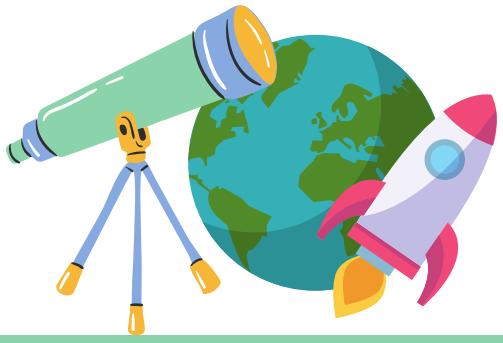

Jan Oort'un Hipotezi

Oort Bulutu'nun hikâyesi, 1950 yılında Hollandalı gökbilimci Jan Oort ile başladı. Oort, gökyüzünde gözlenen kuyruklu yıldızların özelliklerini inceledi. Bu kuyruklu yıldızların yörüngeleri çok uzundu, hatta bazılarının Güneş etrafında bir tur atması yüz binlerce yıl sürüyordu. Bu kuyruklu yıldızların rastgele yönlerden gelmesi, onların tek bir düzlemde – gezegenlerin bulunduğu düzlemde – oluşmadığını gösteriyordu. İşte bu noktada Oort, çok uzaklarda, Güneş'i küresel bir şekilde çevreleyen buzlu cisimlerden oluşan bir bulutun olması gerektiğini öne sürdü. Böylece Oort Bulutu Hipotezi doğdu.

Jan Oort

Bilim insanları Oort Bulutu'nu iki kısımda ele alır:

- İç Oort Bulutu (Hills Bulutu): Güneş'e daha yakın, yaklaşık 2.000–20.000 AU arasında. Burada gökcisimleri daha yoğundur.
- Dış Oort Bulutu: Daha seyrek ama çok daha geniş. 100.000 AU'ya kadar uzanır ve Güneş Sistemi'nin görünmez sınırlarını çizer.

Bu bölgelerde bulunan cisimler çoğunlukla birkaç kilometre çapında küçük buz toplarıdır. Ancak içlerinde Plüton'dan bile büyük nesnelerin olabileceği düşünülüyor.

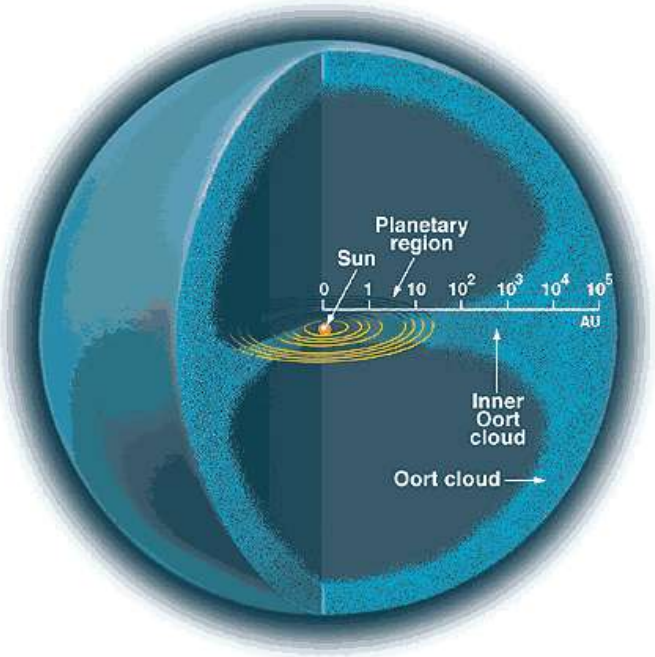

BİLİM ADASI

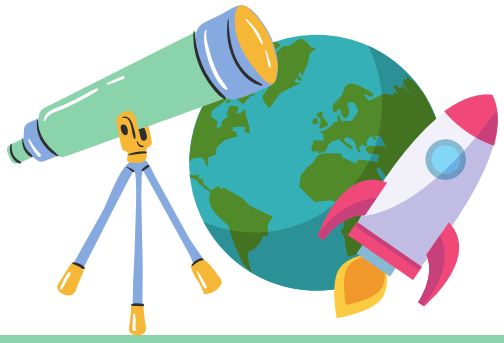

Kuyruklu Yıldızların Beşiği

Oort Bulutu'nun en önemli özelliği, kuyruklu yıldızların kaynağı olmasıdır. Kısa dönemli kuyruklu yıldızlar genellikle Kuiper Kuşağı'ndan gelirken, uzun dönemli kuyruklu yıldızların anavatanı Oort Bulutu'dur. Örneğin, 1997'de gökyüzünü aydınlatan ünlü Hale-Bopp Kuyruklu Yıldızı Oort Bulutu'ndan gelmiştir. Bu kuyruklu yıldızlar, çekirdeklerindeki buz ve toz parçacıklarını Güneş'in etkisiyle bırakır ve arkalarında büyüleyici kuyruklar oluştururlar. Oort Bulutu sadece Güneş'in kütleçekiminden etkilenmez. Samanyolu'ndaki yıldızlar da zaman zaman bu bölgeyi "rahatsız eder." Güneş, galaksinin merkezinin etrafında dönerken, bazı yıldızlar Oort Bulutu'na yakın geçebilir. Bu yakın karşılaşmalar, Oort Bulutu'ndaki cisimlerin yörüngelerini bozar ve onları Güneş Sistemi'ne doğru savurur. Bu olaylar milyonlarca yılda bir gerçekleşir ama Dünya'dan baktığımızda gökyüzüne yeni kuyruklu yıldızların çıkmasının nedeni tam da budur.

BİLİM ADASI

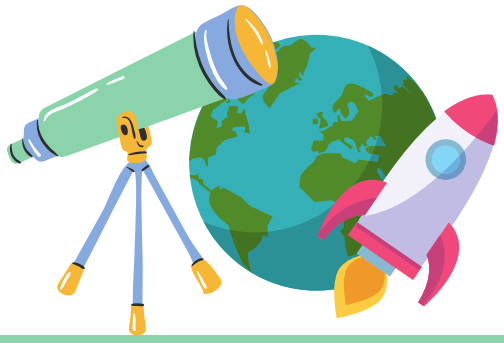

İnsanlığın Ufku: Oort Bulutu'na Yolculuk Mümkün mü?

Bugünkü teknolojiyle Oort Bulutu'na ulaşmak neredeyse imkânsızdır. Örneğin, 1977'de fırlatılan Voyager 1 uzay aracı, 48 yıldır yol alıyor ve şu an 160 AU uzaklıkta. Yani hâlâ Oort Bulutu'nun sınırına bile yaklaşamadı. Oort Bulutu'nun en dışına ulaşması milyonlarca yıl sürebilir. Bu nedenle Oort Bulutu şu anda sadece teorik bir kavram olarak kalıyor. Ancak belki gelecekte ışık hızına yakın yolculuklar yapabilen araçlarla orayı da keşfetme şansı bulacağız. Oort Bulutu, bilim kurgu eserlerinde genellikle gizemli bir sınır ya da uzaylıların saklanma noktası olarak hayal edilir. Bazı yazarlar burayı "yıldızlararası yolculuğun kapısı" gibi tasvir eder.

Gerçek bilim açısından bakıldığında ise burası, evrenin en sessiz ama en büyük kütüphanelerinden biri gibidir: Güneş Sistemi'nin geçmişine dair ipuçlarıyla doludur. Oort Bulutu sadece kuyruklu yıldızların kaynağı değildir. Aynı zamanda yaşamın kökeniyle de ilgilidir. Bilim insanları, Dünya'ya hayat için gerekli olan suyun ve bazı organik bileşiklerin kuyruklu yıldızlar aracılığıyla taşınmış olabileceğini düşünüyor. Eğer bu doğruysa, Oort Bulutu dolaylı yoldan Dünya'daki yaşamın oluşumuna katkıda bulunmuş olabilir. Bu yüzden Oort Bulutu, sadece uzayın uzak bir köşesi değil, aynı zamanda kendi varlığımızın hikâyesinde önemli bir sayfadır.

BİLİM ADASI

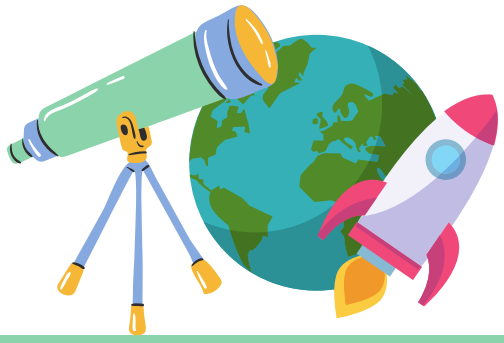

Görünmez Bir Sınır

Oort Bulutu'nu gözlerimizle göremiyoruz. Orası karanlık, sessiz ve ulaşılmaz bir bölge. Ama kuyruklu yıldızların ışığı bize, orada bir şeylerin var olduğunu hatırlatıyor. Güneş Sistemi'nin en gizemli sınırında, belki de milyonlarca buzlu dünya saklanıyor. Biz henüz sadece tahmin ediyoruz. Ama belki bir gün, insanlık yıldızlara yolculuğa çıkmadan önce bu gizemli kapıyı aralayacak.

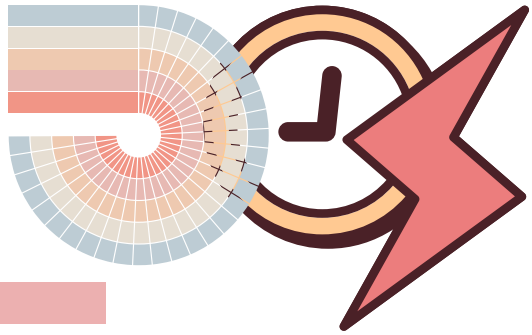

ALIŞKANLIKLARIMIZ

Bizi Biz Yapan Sessiz Ritüeller

Yeme-İçme Alışkanlıklarının Tarihi

Alışkanlıklarımız... Kimi zaman farkında bile olmadan tekrar ettiğimiz küçük hareketler, kimliğimizi ve yaşam tarzımızı şekillendiren güçlü davranış kalıplarıdır. Bir fincan kahvenin buharında, sabah uyanınca elimizin telefona gitmesinde, akşam sofralarında paylaşılan ritüellerde hep bir tarih, bir kültür, bir kolektif hafıza gizlidir. Oysa çoğu zaman alışkanlıkların yalnızca bireysel tercihlerimiz olduğunu düşünürüz. Halbuki onların ardında toplumsal değişimlerin izleri vardır. Bu köşede, gündelik hayatımızın sıradan görünen ama aslında derin bir geçmişe sahip olan alışkanlıklarımızın izini süreceğiz. Yemek yemenin, alışveriş yapmanın, not tutmanın, yürüyüş yapmanın, uyku düzenimizin ve daha pek çok konunun arkasındaki tarihi katmanları keşfedecek; bireysel davranışlarımızın kolektif bir hikâyeye nasıl dönüştüğünü anlamaya çalışacağız. Çünkü alışkanlıklarımız, biz fark etmesek de aslında geçmişten bugüne uzanan en samimi mirastır.

SİMGE KARSAN

ALIŞKANLIKLARIMIZ

Bizi Biz Yapan Sessiz Ritüeller

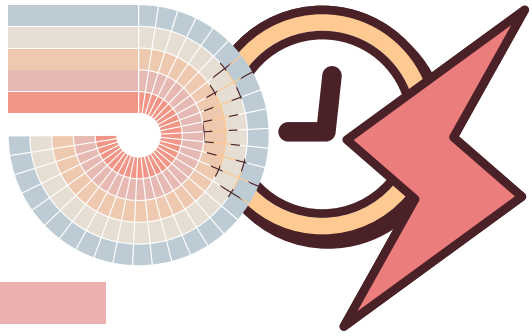

Yemek yemek, hayatın en önemli ihtiyaçlarından biri... Peki ne yediğimizin, nasıl yediğimizin ve bu alışkanlıkların zaman içinde nasıl değiştiğinin farkında mısınız? Sabah kahvenizi içerken, akşam yemeğinizde ne yiyeceğinize karar verirken aslında uzun bir tarihsel yolculuğun içinde oluyoruz. Yeme-içme alışkanlıklarımız, sadece damak tadımızı değil; kültürümüzü, sosyal ilişkilerimizi ve dünyayı algılama biçimimizi de şekillendiriyor. Hayat döngüsünde insanların ve diğer canlıların en önemli olgusu, beslenmedir. Beslenme; bir canlının hayatını devam ettirebilmesi, büyümesi, gelişmesi ve sağlıklı olması için gerekli olan tüm besinlere yer verilmesidir.

Yemek Kültürünün Toplumsal Önemi

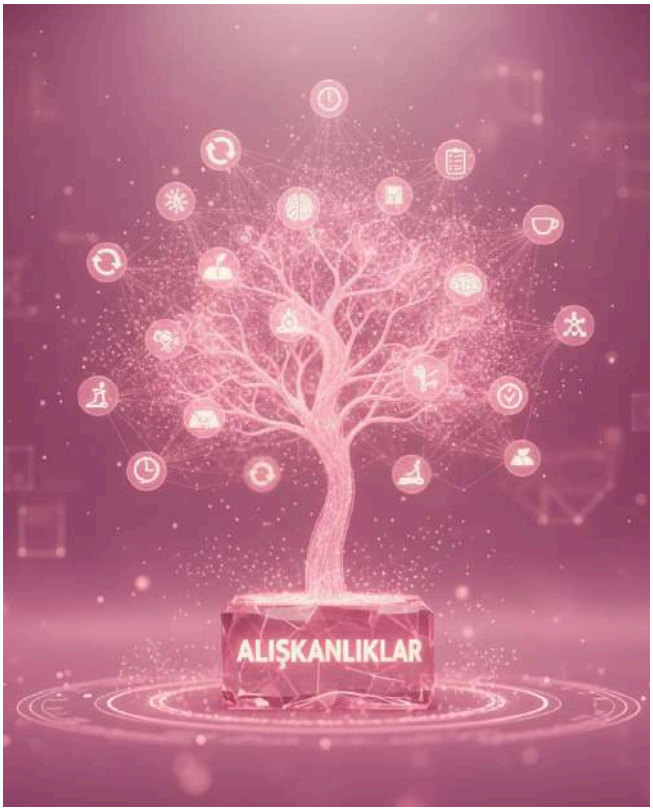

İnsanlık tarihi boyunca yemek yalnızca biyolojik bir ihtiyaç olarak değil, aynı zamanda sosyal, kültürel, ekonomik bir olgu olarak varlık göstermiştir. Bir toplumun yemek kültürü, o toplumun değerlerini, üretim biçimlerini, çevresiyle olan ilişkisini ve kimlik inşasını yansıtan en önemli göstergelerden biridir. Sofra başında kurulan ilişkiler, paylaşılan yemekler ve yemek etrafında şekillenen ritüeller, toplumsal hayatın merkezinde yer almıştır. Bu nedenle yemek kültürü, tarih boyunca sadece açlığı gidermek için değil, aynı zamanda toplumsal dayanışmayı güçlendirmek, sınıfsal farklılıkları ortaya koymak, dini ritüelleri düzenlemek ve kültürel kimliği ifade etmek için de önemli bir araç olmuştur. Örneğin bir toplulukta hangi yiyeceklerin "helal" veya "haram" sayıldığı, hangi yemeklerin özel günlerde tüketildiği, hangi pişirme yöntemlerinin benimsendiği, o toplumun yaşam biçimine dair güçlü ipuçları sunar.

ALIŞKANLIKLARIMIZ

Bizi Biz Yapan Sessiz Ritüeller

Paleolitik Çağ'da Avcı-Toplayıcı Beslenme

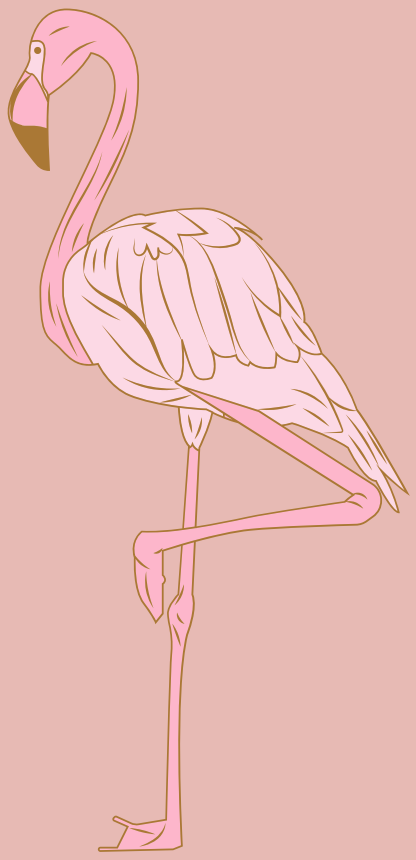

Paleolitik Çağ, insanlık tarihinin en uzun dönemi olarak bilinir ve bu süreçte beslenme tamamen doğanın sunduklarına bağlıydı. İnsanlar göçebe bir yaşam sürdürdüklerinden, yiyeceklerini avcılık ve toplayıcılıkla elde ediyorlardı. Et, yabani meyveler, kök bitkiler, yumrular ve kabuklu yemişler beslenmenin temelini oluşturuyordu. Yiyecek çeşitliliği, iklim koşullarına ve coğrafyaya göre değişmekteydi.

Bu dönemde en önemli gelişmelerden biri ateşin keşfi oldu. Ateş sayesinde etlerin pişirilmesi mümkün hale geldi; bu durum yalnızca yiyeceklerin lezzetini artırmadı, aynı zamanda sindirimi kolaylaştırdı ve gıdaların daha uzun süre saklanmasını sağladı. Araştırmalar, Paleolitik insanın yüksek protein ve lif ağırlıklı bir diyetle beslendiğini göstermektedir. Ancak bu beslenme biçimi düzensizdi; avın bol olduğu zamanlarda fazlaca tüketilirken, avın azaldığı dönemlerde açlık yaşanıyordu.

Beslenmenin bu şekilde doğrudan doğaya bağlı olması, Paleolitik toplulukların sosyal ilişkilerini de şekillendirdi. Av paylaşımı, topluluk içindeki iş birliğini artıran temel unsurlardan biriydi. Bu nedenle yemek, daha en başından toplumsal dayanışmanın bir parçası haline geldi.

ALIŞKANLIKLARIMIZ

Bizi Biz Yapan Sessiz Ritüeller

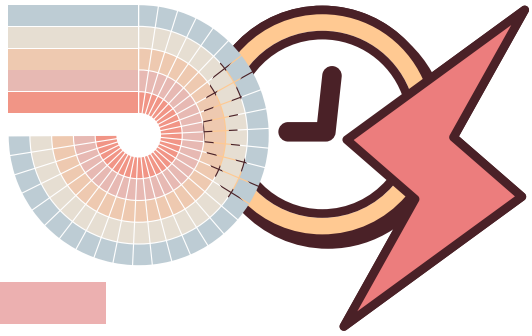

Neolitik Devrim ve Yemek Kültüründeki Dönüşüm

Yaklaşık M.Ö. 10.000'li yıllarda başlayan Neolitik Devrim, insanlık tarihinde en büyük kırılma noktalarından biridir. Tarımın keşfiyle birlikte insanlar artık göçebe değil, yerleşik hayata geçen topluluklar haline geldi. Bu dönüşüm, beslenme alışkanlıklarını kökten değiştirdi. buğday, arpa, mercimek ve nohut gibi tahıllar ilk tarımsal ürünler arasındaydı. Hayvanların evcilleştirilmesiyle süt, peynir, yoğurt gibi yeni besinler ortaya çıktı. Ayrıca hayvancılıkla birlikte et ve yumurta üretimi de düzenli hale geldi. Böylece insanların beslenmesi çeşitlendi, daha dengeli ve düzenli bir hale geldi.

Neolitik dönemde mutfak kültürü de gelişmeye başladı. Pişirme için kullanılan ilkel toprak kaplar, taş değirmenler ve ocaklar, insanların yemek hazırlama yöntemlerinde bir ilerlemeyi temsil ediyordu. Anadolu'daki Çatalhöyük gibi yerleşim yerlerinde yapılan arkeolojik kazılar, yemek üretimi ve tüketiminin topluluk yaşamında ne kadar merkezi bir rol oynadığını göstermektedir. Yemek, bu dönemde yalnızca fizyolojik bir ihtiyaç değil, aynı zamanda dini törenlerin ve toplumsal birlikteliğin de bir parçası haline gelmiştir.

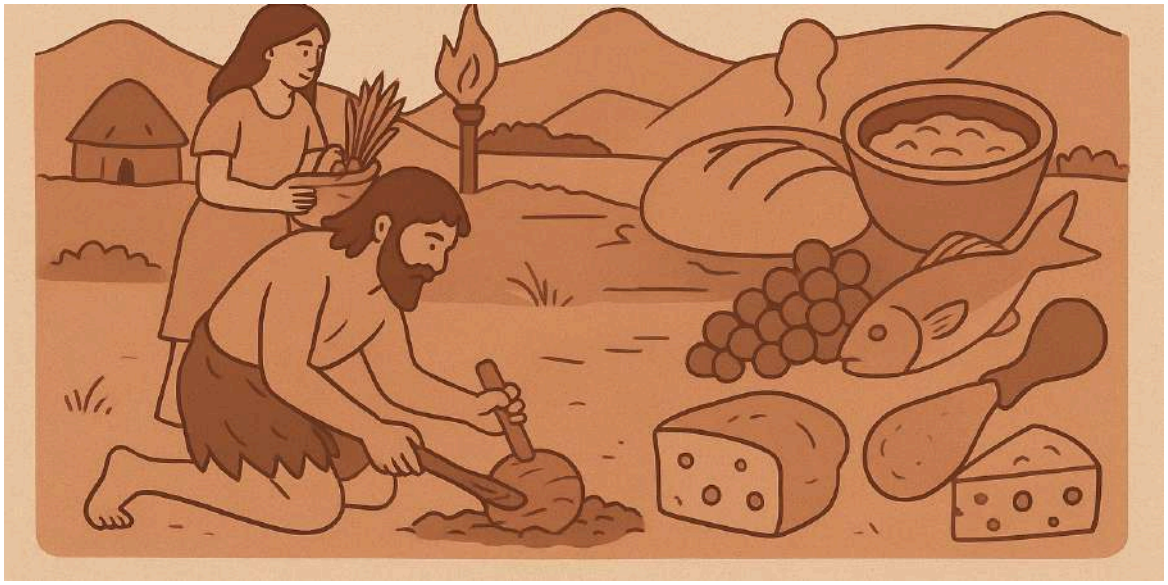

ALIŞKANLIKLARIMIZ

Bizi Biz Yapan Sessiz Ritüeller

Antik Çağ Yemek Kültürü

Antik Yunan ve Roma dönemleri, yemek kültürünün sosyal statüyle daha belirgin şekilde ilişkilendiği dönemlerdir. Antik Yunan'da "symposion" adı verilen ziyafetler, yalnızca yemek yenilen değil, aynı zamanda felsefi tartışmaların yapıldığı ve müzik eşliğinde sosyalleşilen ortamlardı. Bu durum, yemeğin sosyal ilişkilerde ne kadar önemli bir araç olduğunu göstermektedir.

Roma İmparatorluğu'nda ise yemek, imparatorluğun gücünü ve zenginliğini simgeleyen bir gösteri aracı haline gelmiştir. Roma'daki zengin sofralarda farklı bölgelerden getirilen aaraplar, baharatlar ve etler yer alırken, halkın sofrası daha çok tahıllar ve baklagillerle sınırlıydı. Bu ayrım, yemek kültürünün sınıfsal farklılıkların en net şekilde görüldüğü alanlardan biri olmasına yol açtı.

ALIŞKANLIKLARIMIZ

Bizi Biz Yapan Sessiz Ritüeller

Orta Çağ'da Yemek Kültürü

Orta Çağ'da yemek kültürü, dini normlarla güçlü biçimde şekillendi. Hristiyanlık dünyasında oruç günlerinde et yemekten kaçınılırken, İslam dünyasında helal-haram kuralları belirleyici oldu. Özellikle Anadolu'da İslam kültürünün etkisiyle yemek, misafirperverliğin ve toplumsal dayanışmanın bir aracı olarak öne çıktı.

Bu dönemde baharat ticareti, yemek kültürünü küresel ölçekte çeşitlendirdi. Hindistan'dan gelen karabiber, tarçın gibi baharatlar Avrupa mutfaklarına girerken, Anadolu'da da yemeklere zenginlik kattı. Sofralar yalnızca doyum için değil, aynı zamanda kültürel alışverişin yapıldığı alanlar haline geldi.

ALIŞKANLIKLARIMIZ

Bizi Biz Yapan Sessiz Ritüeller

Osmanlı Döneminde Yemek Kültürü ve Toplumsal Yaşam

Osmanlı İmparatorluğu, sahip olduğu geniş coğrafya ve farklı kültürlerle kurduğu etkileşim sayesinde çok zengin bir mutfak kültürüne sahipti. Saray mutfağı, dönemin en gelişmiş mutfaklarından biri olarak kabul edilir. Burada görev yapan aşçılar, yalnızca yemek pişirmekle kalmaz, aynı zamanda mutfak sanatını geliştiren kişiler olarak öne çıkardı. Saray sofralarında et yemekleri, pilavlar, çeşitli tatlılar ve şerbetler büyük bir çeşitlilik arz ediyordu.

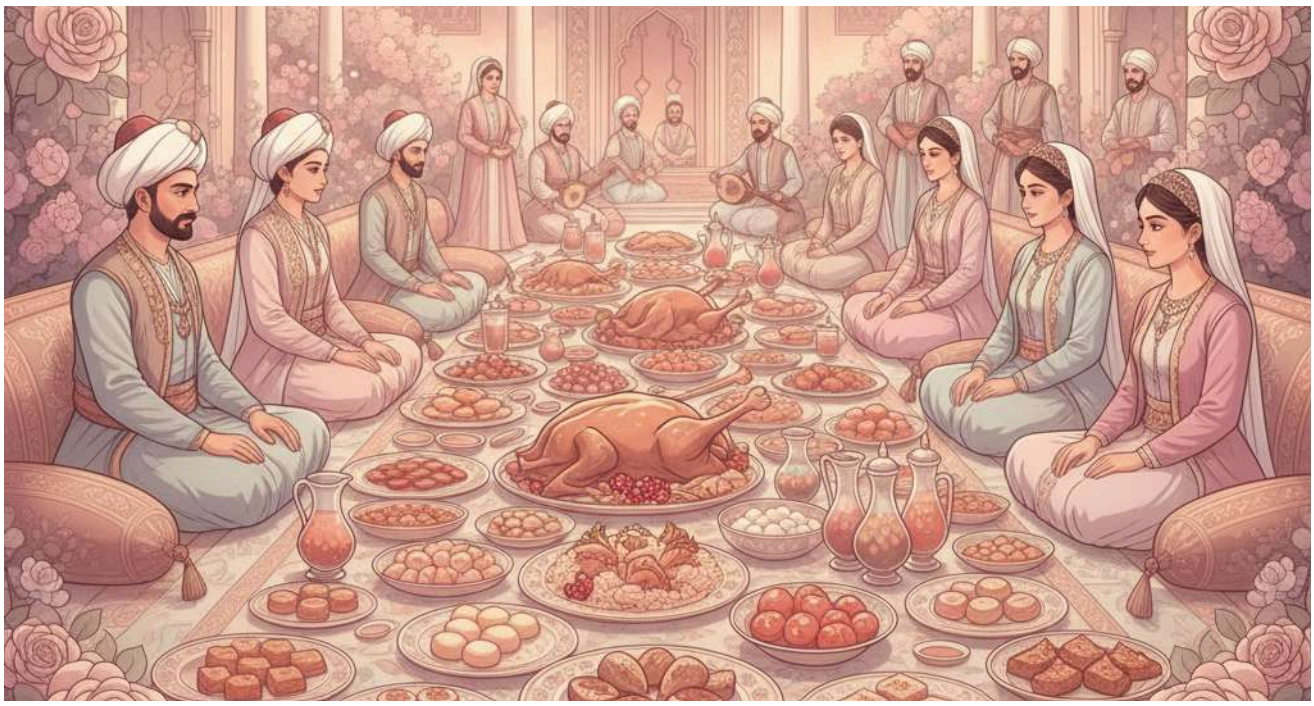

Osmanlı yemek kültürünün en önemli özelliklerinden biri, toplumsal dayanışma işleviydi. Ramazan sofraları, düğün yemekleri ve aşure günleri, yemek üzerinden sosyal bağların pekiştirildiği özel zamanlardı. Ayrıca kahvenin Osmanlı'dan dünyaya yayılması, yalnızca bir içecek değil, aynı zamanda bir sosyalleşme kültürünün doğmasına da öncülük etmiştir. Osmanlı döneminde yemek aynı zamanda mesleki bir organizasyonun parçasıydı. Lonca sistemi sayesinde aşçılık, fırıncılık ve tatlıcılık gibi meslekler kurumsallaşmış, böylece yemek üretimi toplumun düzenli işleyen bir alanı haline gelmiştir

ALIŞKANLIKLARIMIZ

Bizi Biz Yapan Sessiz Ritüeller

Cumhuriyet Döneminde Modernleşme ve Yemek Alışkanlıkları

Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte toplumsal yaşamın birçok alanında olduğu gibi yemek kültüründe de modernleşme etkileri görülmeye başladı. Batı ile artan etkileşim, mutfak alışkanlıklarına doğrudan yansıdı. Masa düzenleri, sofra adabı, kullanılan araç-gereçler ve pişirme yöntemleri değişmeye başladı.

Kadınların iş hayatına katılması, şehirleşmenin hızlanması ve teknolojik gelişmeler yemek kültürünü dönüştüren önemli faktörler oldu. Hazır gıdalar, konserve ürünler ve pratik yemek tarifleri günlük yaşamda yaygınlaştı. Ancak buna karşılık, geleneksel yemekler özellikle özel günlerde, bayramlarda ve aile buluşmalarında önemini korumaya devam etti. Cumhuriyet dönemi mutfak kültürü, bir yandan modernleşmenin getirdiği yenilikleri benimserken, diğer yandan köklü gelenekleri yaşatmaya devam etti.

ALIŞKANLIKLARIMIZ

Bizi Biz Yapan Sessiz Ritüeller

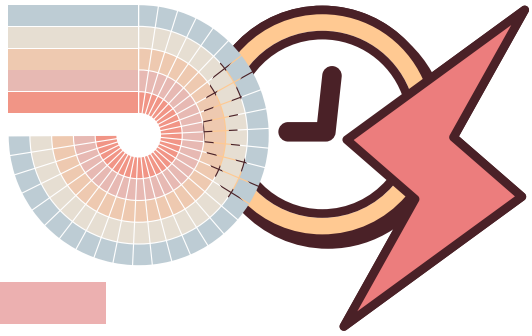

21. Yüzyılda Küreselleşme, Teknoloji ve Yeni Beslenme Trendleri

21.yüzyıl, yemek kültürünün en hızlı değişim geçirdiği dönemlerden biri olmuştur. Küreselleşme sayesinde farklı kültürlerin yemekleri dünyanın her yerinde ulaşılabilir hale gelmiştir. Fast-food zincirleri, paket servis uygulamaları ve hazır gıdalar, modern şehir yaşamının vazgeçilmez parçaları haline gelmiştir. Ancak bu gelişmeler beraberinde sağlıksız beslenme ve obezite gibi sorunları da getirmiştir. Diğer yandan, sağlıklı yaşam ve çevresel farkındalık da yemek kültürünü şekillendiren temel unsurlar haline gelmiştir.

Organik ürünlere yönelim, yerel üreticilerin desteklenmesi ve sürdürülebilir beslenme anlayışı giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Veganlık, vejetaryenlik, keto veya glütensiz diyet gibi beslenme biçimleri özellikle gençler arasında yayılmaktadır. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte sosyal medya, yemek alışkanlıklarının belirleyici bir unsuru haline gelmiştir. Instagram ve TikTok gibi platformlarda paylaşılan yemek tarifleri ve sağlıklı beslenme önerileri, bireylerin tercihlerinde büyük rol oynamaktadır.

ALIŞKANLIKLARIMIZ

Bizi Biz Yapan Sessiz Ritüeller

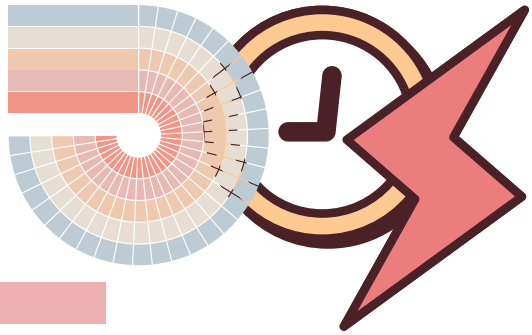

Türkiye ve Dünya Perspektifinde Karşılaştırmalar

Türkiye'de yemek kültürü, bir yandan geleneksel mutfağın güçlü varlığını sürdürürken diğer yandan küresel etkilerle sürekli dönüşmektedir. Yoğurt, bulgur, tarhana gibi geleneksel ürünler günlük yaşamda yerini korumakta; ancak fast-food ve dünya mutfakları da özellikle şehirlerde yaygınlık kazanmaktadır. Dünya genelinde de benzer bir durum söz konusudur. Bir yandan hızlı tüketim kültürü yaygınlaşırken, diğer yandan slow-food hareketi ve yerel mutfakların korunması yönünde girişimler artmaktadır. Bu durum yemek kültürünün yalnızca biyolojik değil, aynı zamanda kültürel kimliğin korunması açısından da önem taşıdığını göstermektedir.

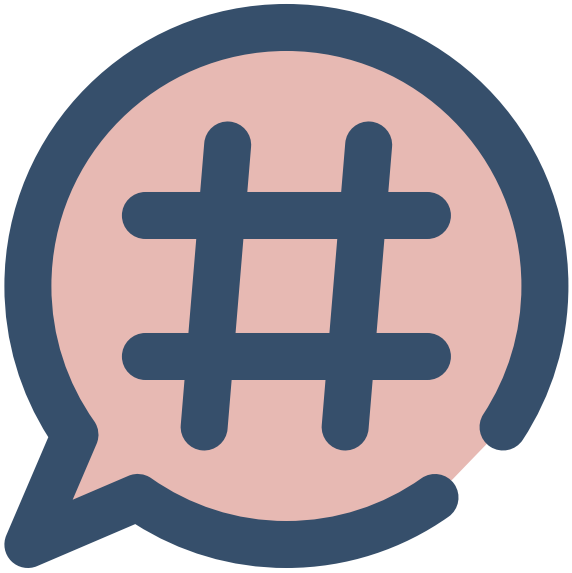

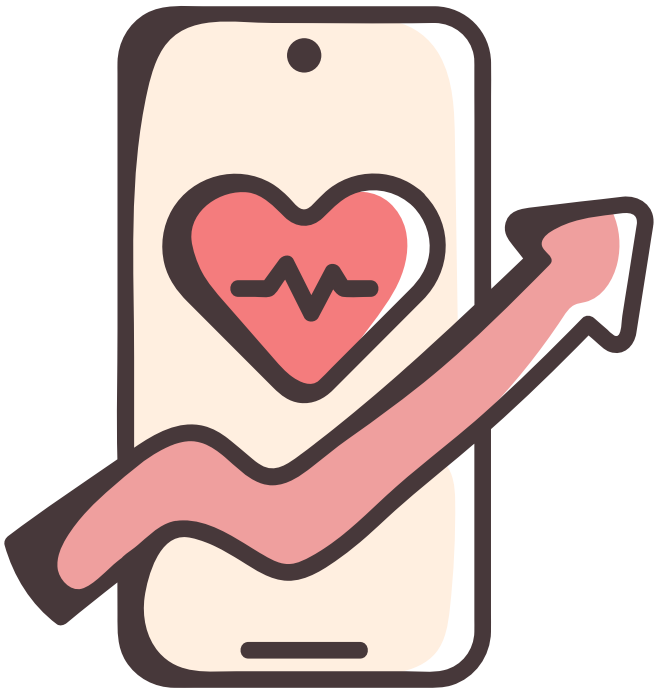

Yemek kültürü, insanlık tarihinin her döneminde toplumsal yaşamın merkezinde olmuştur. Paleolitik Çağ'ın avcı-toplayıcı diyetinden Neolitik tarımsal devrimine, Antik Çağ'ın gösterişli sofralarından Osmanlı'nın zengin mutfağına, Cumhuriyet'inmodernleşme sürecinden 21. yüzyılın küreselleşmiş yemek alışkanlıklarına kadar her dönem, yemek kültürü üzerinden okunabilir. Bugün yemek yalnızca biyolojik bir ihtiyaç değil; kimlik, statü, aidiyet, sağlık bilinci ve çevresel duyarlılığın da bir göstergesidir. Türkiye özelinde geleneksel yemeklerin modern mutfak anlayışıyla birleşmesi, hem kültürel mirasın korunmasını hem de geleceğe uyum sağlamayı mümkün kılmaktadır.

SOSYAL BİLİMLERİN IŞIĞINDA

PSİKOLOJİ VE SOSYOLOJİNİN YOLUNDA

Dijital Okuryazarlığın Çok Yüzlü Gerçeği

Her çağın kendine özgü bir okuryazarlık anlayışı vardır. Dijitalleşme süreciyle birlikte bu anlayış yeniden şekillenirken, köklerinin çok daha eski bir mücadeleye dayandığını görmek mümkün. 1965 yılında Tahran'da düzenlenen 'Dünya Okuryazarlık Konferansı'nda ortaya atılan bir fikir, 1966'daki UNESCO 14. Genel Konferansı'nda resmileşti ve 8 Eylül 1967'de ilk kez Uluslararası Okuryazarlık Günü olarak kutlanmaya başlandı. O dönemde amaç, dünyada yaygın olan okuryazarlık eksikliğine dikkat çekmekti; ancak bugün bu hareket çok farklı bir boyut kazandı. Yarım asır geçti ve TÜİK'in 2024 verilerine göre Türkiye'de okuryazarlık oranı %97,8'e ulaşmış durumda. Peki, dijital çağda okuryazar olmak ne anlama geliyor? Instagram'daki sahte haberleri gerçeklerden ayırt edebiliyor muyuz? QR kodlu menüleri okurken hangi bilgilerimizin toplandığını fark edebiliyor muyuz? İşte bu sorular, artık okuryazarlığın ayrılmaz bir parçası haline geldi.

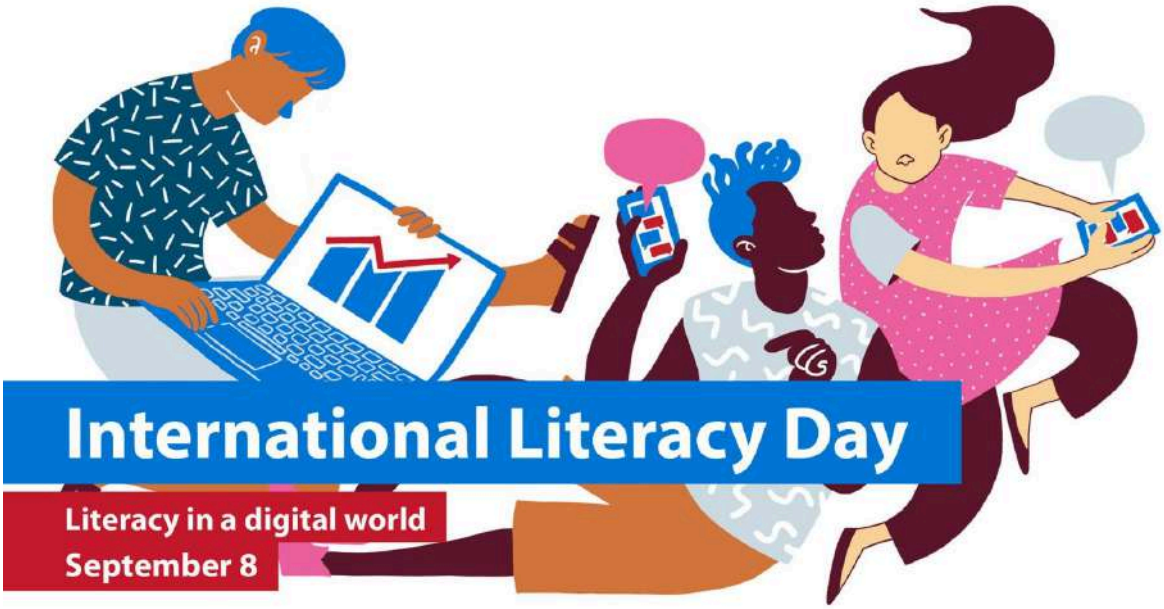

SOSYAL BİLİMLERİN IŞIĞINDA

PSİKOLOJİ VE SOSYOLOJİNİN YOLUNDA

Dijital okuryazarlığın karmaşık doğasını anlatmak için şöyle bir örnek üzerinden ilerleyelim: Bir reklam ajansında 42 yaşındaki pazarlama müdürü, Excel tablolarında harikalar yaratıyor, veri analizleri yapıyor ve profesyonel sunumları hazırlayabiliyor. Yan masasında ise 24 yaşındaki dijital medya stajyeri, TikTok algoritmasının inceliklerini biliyor, doğru hashtag'idoğru saatte kullanarak etkileşimi artırabiliyor, influencer pazarlamasını rahatça kavrayabiliyor.

Her ikisi de kendi alanında oldukça başarılı. Ancak müdür, sosyal medyada algoritmanın nasıl işlediğini anlayamazken; stajyer, resmi e-posta yazımından sunum etiğine kadar pek çok konuda zorlanıyor. Yani her ikisi de farklı türde 'dijital okuryazarlığa' sahip, fakat birbirlerinin dilini anlamakta güçlük çekiyor. Bu örnek, aslında çağımızda okuryazarlık kavramının geçirdiği köklü dönüşümü gözler önüne seriyor: Artık tek bir okuryazarlık yok; farklı dijital ortamlar, farklı beceri setleri gerektiriyor.

Bu durumu sosyolojik açıdan kavrayabilmek için Fransız sosyolog Pierre Bourdieu'nün"kültürel sermaye" kavramına[1] bakmak oldukça yerinde bir yaklaşım olacaktır. Bourdieu'yagöre kültürel sermaye, bireylerin toplum içinde sahip olduğu eğitim, bilgi, beceri ve kültürel kodları ifade etmektedir. Bu sermaye, sadece okuldaki not ortalaması değil; toplumsal yaşamda karşılaştığımız sembolik dünyayı çözebilme yetisidir.

Ofis örneğimize döndüğümüzde, pazarlama müdürünün "geleneksel dijital sermayesi" (Excel, formal sunum becerileri, profesyonel iletişim) ile stajyerin "sosyal medya sermayesi" (algoritma anlayışı, viral içerik üretme, Z kuşağı kültürü) tamamen farklı ama eşit değerde sermaye türleri olarak karşımıza çıkıyor.

Günümüzde ise kültürel sermaye parçalanmış durumda. Eski dönemde "okuryazar olmak" tek bir statü simgesi olarak görülürken; şimdi ise hangi dijital platformlarda ne kadar yetkin olduğunuz, farklı toplumsal çevrelerde farklı değer taşıyor.

SOSYAL BİLİMLERİN IŞIĞINDA

PSİKOLOJİ VE SOSYOLOJİNİN YOLUNDA

Algoritma Okuryazarlığı: Yeni Bir Beceri Alanı

Ofis örneğimizden hareketle düşündüğümüzde hem müdürün hem de stajyerin algoritmalara maruz kaldığını ama farklı şekillerde etkileşime girdiklerini görüyoruz. Müdür, Excel'in veri sıralama algoritmasını kullanabiliyor ama Google'ın kendisine neden belli reklamları gösterdiğini fark edemiyor veya stajyer, TikTok

Bu durum, "algoritma okuryazarlığı" denen yeni bir beceri alanının önemini ortaya koyuyor. Artık sadece dijital araçları kullanmak değil, bu araçların nasıl çalıştığını, hangi verileri topladığını ve bizi nasıl yönlendirdiğini anlamak da okuryazarlığın bir parçası olmak zorunda kalıyor.

SOSYAL BİLİMLERİN IŞIĞINDA

PSİKOLOJİ VE SOSYOLOJİNİN YOLUNDA

Günümüz Türkiye'sindeki Dijital Okuryazarlık Manzarası

Okuma yazma bilen oranı %97,8 oldu

2008 yılında 6 yaş ve üzeri nüfusta okuma yazma bilenlerin oranı %91,8 iken, 2024 yılında bu oran %97,8 olarak hesaplandı. 2008-2024 yılları arasında kadınlarda okuma yazma bilen oranı %86,9'dan %96,2'ye, erkeklerde ise bu oran %96,7'den %99,3'e yükseldi.

Cinsiyete göre okuma yazma bilenlerin oranı, 2008-2024

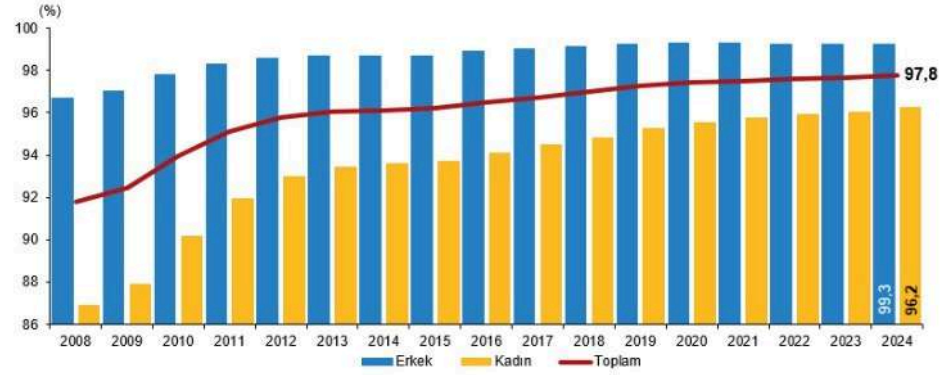

TÜİK'in 2024 Ulusal Eğitim İstatistikleri'ne göre, 6 yaş ve üzeri nüfusta okuma yazma oranı %97,8'e ulaşmış[2]. Bu oran 2008'de %91,8 düzeyindeyken, 16 yılda kayda değer bir ilerleme sağlanmış. Özellikle kadınlarda okuryazarlık oranının %86,9'dan %95,6'ya çıkması umut verici.

Sources of news

2015–2024

Turkey

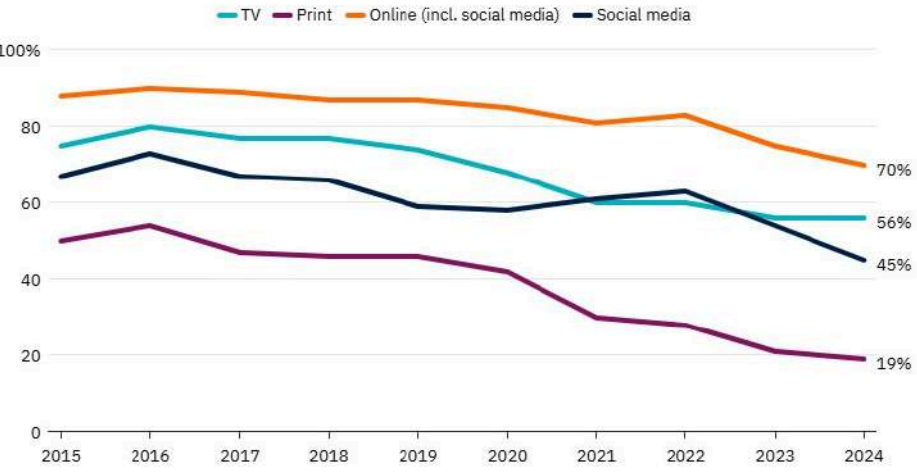

Daha çarpıcı olan ise dijital medya tüketim alışkanlıkları. Reuters Enstitüsü'nün 2024 Dijital Haber Raporu'nda, Türkiye'de kullanıcıların büyük bir bölümü haberleri sosyal medyadan takip ederken, bu mecralara duyulan güven de yalnızca sınırlı düzeyde kalıyor. Bu veriler, ofis örneğimizdeki jenerasyon farkının, bireysel düzeyden toplumsal algılara kadar uzanan geniş bir yansıması olduğunu gösteriyor.

SOSYAL BİLİMLERİN IŞIĞINDA

PSİKOLOJİ VE SOSYOLOJİNİN YOLUNDA

Çözüm Arayışları

Bu durumla başa çıkabilmek için, farklı dijital becerilere sahip insanlar ve bu farkı kapatmak isteyen kuruluşlar, nesiller arasında köprü kurabilecek yaklaşımlar geliştirmesi gerekiyor. Ofis örneğimizden hareketle, işyerlerinde "tersine mentorluk" programları uygulanabilir: Gençler, sosyal medya ve yeni teknolojiler konusunda deneyimli çalışanlara mentorluk yaparken; deneyimli çalışanlar da formal süreçler ve eleştirel analiz konularında gençlere rehberlik edebilir. Her iki tarafında kendi alanında değerli becerileri var; ihtiyaç olan, bu becerileri birleştirerek daha güçlü bir dijital okuryazarlık kültürü yaratmak.

Bourdieu'nün "kültürel yeniden-üretim" teorisinden[3] hareketle, eğitim sisteminin de bu çoklu dijital okuryazarlık türlerini destekleyecek şekilde yeniden tasarlanması gerekiyor. Sadece geleneksel akademik becerileri değil, sosyal medya okuryazarlığından algoritma anlayışına, görsel analizden ses doğrulamaya kadar geniş bir beceri yelpazesi müfredata dahil edilebilir.

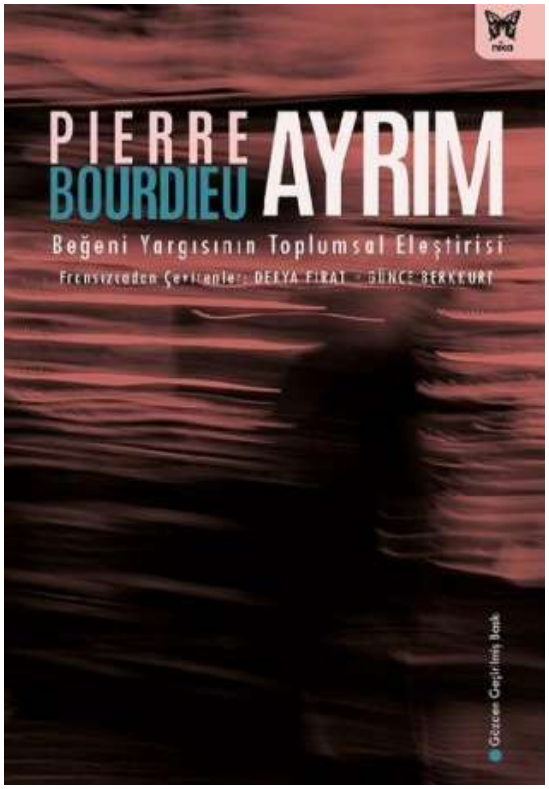

SOSYAL BİLİMLERİN IŞIĞINDA

PSİKOLOJİ VE SOSYOLOJİNİN YOLUNDA

Sonuç: Çoklu Okuryazarlığın Geleceği

UNESCO'nun 1967'de başlattığı yolculuk, bugün çok daha karmaşık ama zengin bir hale geldi. 8 Eylül Uluslararası Okuryazarlık Günü, artık sadece okuma yazma bilmeyi kutlamak değil, dijital çağın çoklu okuryazarlık türlerini anlayıp geliştirmek için kaçınılmaz bir konumunda.

Bu bağlamda okuryazarlığın artık tekil bir kavram değil; çoklu, dinamik ve sürekli evrimleşen bir beceriler ekosistemine dönüştüğünü söyleyebiliriz. Bu yeni gerçeklikte başarı, sadece bir dijital alanda uzmanlaşmakta değil, farklı dijital dünyalar arasında geçiş yapabilmekte ve hepsinde eleştirel bir bakış açısı geliştirebilmekte yatıyor. Çünkü dijital çağda özgür olmak, sadece teknoloji kullanabilmekle değil, onu anlayabilmek, sorgulayabilmek ve bilinçli tercihler yapabilmekle mümkün.

KARİYER

PROGRAM & STAJ FIRSATLARI

EYLÜL-EKİM AYI İÇİN BAŞVURABİLECEĞİN PROGRAMLAR

Yapay Zeka ile Geleceği Tasarlayan Akademi

4 yılda 8.500 gencin geleceğine yön veren Yapay Zeka ve Teknoloji Akademisi, bu yıl da gençleri teknoloji yolculuğuna davet ediyor. Akademi, yapay zekâ, veri bilimi, low code/no code uygulamaları ve proje yönetimi gibi alanlarda kapsamlı eğitimler sunarken; katılımcıların kendi ilgi alanlarına göre öğrenme yollarını şekillendirmelerine imkân tanıyor. Ayrıca girişimcilik atölyeleri, ürün geliştirme yarışmaları ve kariyer hızlandırma etkinlikleriyle öğrencilerin hem teorik bilgilerini pratiğe dökmeleri hem de profesyonel ağlarını genişletmeleri sağlanıyor. Akademi, gençlerin geleceğin teknolojilerinde uzmanlaşmalarına rehberlik ederken aynı zamanda problem çözme, yenilikçilik ve takım çalışması gibi becerilerini de güçlendiriyor. Kendini teknolojiyle geliştirmek, yeni fırsatlar keşfetmek ve global ölçekte rekabet edebilecek yetkinlikler kazanmak isteyen gençler için kaçırılmayacak bir deneyim sunuyor.

Son başvuru tarihi: 31 Ekim 2025

YGA Zirvesi 2025

Her yıl 20.000'den fazla lise ve üniversite öğrencisinin başvurduğu YGA Zirvesi, bu yıl 20 Aralık 2025'te Zorlu PSM, İstanbul'da gerçekleşiyor. Katılımcılar, dünyaca ünlü bilim insanları, akademisyenler ve üst düzey yöneticilerle bir araya gelerek ilham verici konuşmalara, atölyelere ve etkileşimli etkinliklere katılma fırsatı buluyor. Zirve, gençlerin vizyonlarını genişletmelerine, farklı bakış açıları kazanmalarına ve kendi projelerini hayata geçirme motivasyonu edinmelerine yardımcı oluyor. Ayrıca zirveye katılan öğrenciler, YGA programlarında ve sosyal girişimlerde yer alma imkânı buluyor, küresel ölçekte etki yaratacak deneyimler kazanıyor. YGA gönüllüsü olmanın ilk adımı olan bu zirve, gençlere hem kişisel gelişim hem de toplumsal ve küresel etki fırsatı sunuyor.

Son başvuru tarihi: 2 Kasım 2025

KARİYER

PROGRAM & STAJ FIRSATLARI

EYLÜL-EKİM AYI İÇİN BAŞVURABİLECEĞİN PROGRAMLAR

Başlangıç Noktası Akademi 2026

Eczacıbaşı, Enocta ve Makina Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi sponsorluğunda düzenlenen Başlangıç Noktası Akademi, üniversite öğrencilerine çevrimiçi eğitim, mentorluk ve staj fırsatları sunuyor. Akademi, sürdürülebilirlik, girişimcilik, liderlik ve teknoloji odaklı içerikleriyle gençlerin hem kariyer gelişimlerine hem de toplumsal katkılarına yön vermeyi hedefliyor. Program, Genel Program ile tüm öğrencilere erişim sağlarken, seçilmiş 3. ve 4. sınıf öğrenciler için tasarlanmış Etkili Genç Lider Programı ile daha yoğun ve etkileşimli bir gelişim yolculuğu sunuyor. Katılımcılar, mentorluk desteği, interaktif eğitimler ve iş birliği fırsatları sayesinde liderlik, iletişim, problem çözme ve girişimcilik becerilerini geliştirme şansı yakalıyor. Akademi, sadece eğitim vermekle kalmayıp aynı zamanda güçlü bir topluluk deneyimi ve uzun vadeli kariyer fırsatları da vadediyor.

Son başvuru: 1 Kasım 2025

Bridge Camp Fikir Maratonu

Habitat Derneği, QNBeyond, Tech Istanbul ve üniversite toplulukları iş birliğiyle düzenlenen Bridge Camp Fikir Maratonu, 15-24 yaş arası gençleri "Sağlık ve Refah," "İklim Eylemi," "Yenilikçi Eğitim," "Yapay Zeka" ve "Çeşitlilik, eşitlik ve kapsayıcılık"konularında sosyal etki odaklı çözümler üretmeye davet ediyor. Katılımcılar, en az 2 en fazla 5 kişilik ekipler halinde bir araya gelerek, temel girişimcilik, tasarım odaklı düşünme, yalın kanvas uygulamaları ve sunum teknikleri gibi eğitimler alacak. Mentorluk desteği ile projelerini geliştirme ve fikirlerini hayata geçirme fırsatı bulacaklar. Maraton boyunca ekipler, sosyal etki odaklı fikirlerini sunma ve değerlendirme süreçlerinden geçerek dereceye girmeye çalışacak. Başarılı takımlar, global ölçekte düzenlenen GenU Youth Challenge ve Tech Istanbul Ön Kuluçka Programı gibi özel fırsatlara katılma hakkı kazanacak, bu sayede fikirlerini daha geniş bir platformda uygulama imkânı elde edecekler.

Son başvuru: 3 Ekim 2025

ÖNERİLER

DİZİ

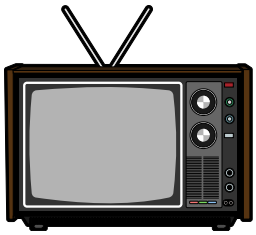

BIR YAŞLI, BIR SITCOM, BIR ÖNERI: FRASIER

İlk izlenim olarak, sinema sektöründe karakter olarak temsilleri zaten oldukça kısıtlı olan yaşlıların, televizyona sürülen veyahut başka kurmaca yapımlarda mağdur, muhtaç ve sağlıksız kişiler olarak gösterildiği, medya aracılığı ile korunan olumlu-olumsuz kalıplaşmış klişe yargıları da içinde barındıran bir durum komedisi Frasier.

Dizide Martin karakterimiz görece edilgen ve uzalaşmacı olmaya pek yanaşmayan bir yaşlı portresi olarak çizilmiş.. Bakış açısı, en azından ilk bölümler ekseninde, bakıma muhtaç yaşlı ve ona bakamayan veya yalnızca bakmayı istemeyen çocuklarının karşılaştıkları zorluklar ve günlük hayatlarına yansıyan sorunlar şeklinde. Martin olduğu kişiden ödün vermeyi sevmeyen, sevgisini gösterme konusunda çekimserlik gösterse de lafından geri durmayan, oğulları gibi şekilci ve elitist olmayan biri..

ÖNERİLER

DİZİ

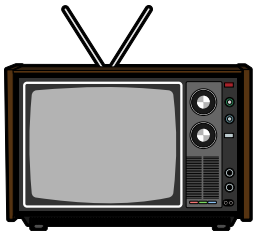

Siyasi, ekonomik ve sosyal statülerdeki belirsizliklerin arttığı, eşitsizliklerin tabakalar arasında yaygınlaştığı günümüz toplumsallaşmalarında, özelde yaşlılar gibi kırılgan grupların potansiyel sağlık sorunları ve ilgili bakım ihtiyaçları ile başa çıkabilmesi, dezavantajı bulunan bireyler için endişe uyandıran alanlardan yalnızca bir taneciği. Görev esnasında yaralanmasından dolayı polislikten zorunlu emekli olan ve artık yalnız yaşayamadığı için oğlunun yanına taşınan, aksi huylu olması ön plana çıkartılan dul baba Martin'in de zorlandığı gibi; muhtaçlık, her yaşta kabullenilmesi zaten yeterince güç olan bir olgu değil mi?

Kaybettiği ve kazandığı roller ile ittifak halinde olma sürecinde, inkarını törpüleme çabasında, hayata uyum sağlamak için her olgun insanın bir gün yaptığı yahut yapacağı gibi mizah mekanizmasına başvuran Martin'i izlerken belki sizlerde bu gerçeklerden daha sık bahsedebilir olacaksınız. Belki de tüm bu curcunalar da sırf bu yüzden. Bilemiyorum, son karar sizlerde. İyi seyirler...

ÖNERİLER

İSİMLER VE ESERLER

Bir Romanın Yasaklanış Hikâyesi: Pınar Kür ve Asılacak Kadın

Türk edebiyatında tabu konulara cesurca dokunmasıyla tanınan Pınar Kür, 1986'da yayımlanan Asılacak Kadın adlı romanıyla yalnızca bir edebi tartışma değil, aynı zamanda bir toplumsal yüzleşme yarattı. Romanın yasaklanması ise bu yüzleşmeye duyulan korkunun en çarpıcı göstergesiydi.

Melek'in Hikâyesi: Bir Kadının Toplum Tarafından Suçlanışı

Roman, küçük yaşta annesini kaybeden ve genelevde büyüyen Melek'in hikâyesine odaklanır. Melek, daha çocukken cinselliğe maruz kalır, sevgisiz bir ortamda büyür ve toplum tarafından "kirli" görülür. Hayatı boyunca dışlanır, hor görülür ve nihayetinde işlediği cinayetle birlikte "asılacak kadın" olarak damgalanır. Pınar Kür, Melek'in öyküsü üzerinden aslında şunu sorar: Suç Melek'in mi, yoksa onu o noktaya sürükleyen toplumun mu? Bu, romanın kalbinde yer alan en sert sorudur.

Romanın Yasaklanması: Ahlak mı, Sansür mü?

Paragraf metninizAsılacak Kadın yayımlandıktan kısa süre sonra "müstehcen" bulunduğu gerekçesiyle toplatıldı ve yargıya taşındı. O dönemin Türkiye'sinde "genel ahlak" kavramı, devletin sanatı denetlemek için kullandığı güçlü bir araçtı. 1980 darbesi sonrası edebiyat ve sanat dünyası sürekli baskı altındaydı; pek çok eser gibi Pınar Kür'ün romanı da bu sansür dalgasına maruz kaldı.

Ancak yasaklanma kararının arkasında yalnızca cinsel içerik kaygısı yoktu. Roman, kadın bedeni, cinsellik, şiddet ve toplumsal ikiyüzlülük gibi konuları doğrudan dile getiriyordu. Bu, resmi ideolojinin görmek istemediği ve edebiyat aracılığıyla görünür kılındığında rahatsızlık yaratan bir gerçeklikti.

ÖNERİLER

İSİMLER VE ESERLER

Türkiye'ye Ayna Tutan Bir Metin

Pınar Kür'ün romanı yalnızca bir bireyin trajedisini değil, Türkiye'deki kadın sorununu da gündeme taşıdı. Kadının bedeni üzerinden şekillenen ahlak anlayışı, genelevlerin varlığı ama görünmezliği, toplumun namus algısının kadın üzerinden inşa edilmesi... Hepsi Melek'in hikâyesinde bir araya geldi.

Roman, aslında Türkiye'de kadına yönelik şiddetin, cinsel sömürünün ve sınıfsal ayrımın edebiyat aracılığıyla kayda geçirilmiş bir belgesiydi. Melek'in "asılacak kadın" olarak toplum önünde damgalanışı, yalnızca onun değil, sistemin görmezden geldiği tüm kadınların asılması anlamına geliyordu.

Bugünden Geriye Bakış

Aradan geçen onlarca yılın ardından, Asılacak Kadın hâlâ tartışılıyor. Yasaklanmasına rağmen yok olmadı; aksine kadın hakları mücadelesinde edebiyatın simgesel bir metni haline geldi. Bu roman, kadınların toplumsal hayatta karşılaştığı eşitsizlikleri, şiddeti ve sistematik ötekileştirmeyi en sert biçimiyle görünür kılmayı başardı.

Bugün hâlâ benzer sorunların yaşandığını düşünürsek, Pınar Kür'ün yazdıkları yalnızca bir dönem romanı değil; aynı zamanda hâlâ güncelliğini koruyan bir toplumsal eleştiri olarak önem taşıyor.

ÖNERİLER

MÜZİK RADARI

BİR NESLİN ORTAK HAFIZASI MFÖ

80'li yıllara damgasını vuran MFÖ, yaptıkları zamansız parçalar ile her zaman müzik listelerimizin vazgeçilmezi oldu. Hangimizin hayatında bir MFÖ şarkısı yok ki?

MFÖ Biyografisi

ABu üçlü, sadece müzikleriyle değil, renkli hayat hikayeleriyle de akıllarımızda yer etti.Lise yıllarından beri sporla da ilgilenen Fuat Güner, 1974'te inşaat mühendisliği bölümünü bitirip 80'li yıllara kadar mesleğini sürdürse de asıl tutkusu müzik oldu.

Fötr şapkası ile özdeşleşen Mazhar Alanson ise, konservatuvar eğitimi sonrası tiyatro sahnelerinde yer aldı. Özkan Uğur gibi oyunculuk yeteneğiyle de izleyicinin dikkatini çeken Alanson, söz yazarlığındaki başarısıyla MFÖ'nün edebi yönünü oluşturdu. Ayrıca 1966 yılında Fuat Güner ile tanışıp, Kaygısızlar grubuna katılmıştır.

Ekibe en son katılan Özkan Uğur ise müzikle daha genç yaşlarda tanıştı. Özellikle G.O.R.A. ve Cennet Mahallesi gibi yapımlardaki unutulmaz rolleriyle geniş kitlelerce tanınan Uğur, bas gitarını çalarken hem dans edip hem şarkı söylemesiyle grubun neşeli yüzü oldu.

ÖNERİLER

MÜZİK RADARI

Eurovision Serüveni ve Efsaneleşen Kısaltma

Ekibe Özkan Uğur'un katılması ve 1984 yılında Ele Güne Karşı Yapayalnız albümünü çıkartmaları ile birlikte yayın hayatlarına başladılar. 1985'te Diday Diday Day şarkısıyla Eurovision Şarkı Yarışması'na katıldılar. Bu yarışmada sunucunun "Mazhar, Fuat, Özkan" yerine "MFÖ" kısaltmasını kullanması, grubun bugünkü adını almasına vesile oldu. Türkiye'yi Eurovision sahnesinde üç kez temsil eden MFÖ'nün Diday Diday Day ve Sufi gibi eserleri hâlâ hafızalarımızda.

Zamanın Ötesinde Şarkılar

MFÖ, çok uzun yıllar önce kurulmuş bir grup olmasına rağmen bugün özellikle genç nesil tarafından da oldukça dinleniyor. Konserlerinde şarkılarına hep birlikte eşlik edebilmek ve grubun enerjisi, dinleyiciler ile aralarındaki ilişkiyi hep dinamik tutuyor. Kimi zaman "Sarı Laleler" ile duygusallaşıyor, kimi zaman "Ali Desidero" ile dans ediyoruz. Özkan Uğur'un anlattığına göre, Sude şarkısının sözleri Mazhar Alanson tarafından, "Uğur'unağzından çıkan rastgele kelimelerle" yazılmış. Bu hikaye, bize rastgele kelimelerin bile yıllar boyu nasıl sevilebilecek bir esere dönüşebileceğini gösteriyor. Hep Yaşın 19, Peki Peki Anladık, Aşkın Kenarından şarkıları ve diğerleri, pek çok kişiye gençliğini, okul yıllarını belki de ilk aşklarını anımsatıyor. Müziğin evrenselliğini, her duyguya tercüman oluşunu ve kim olursak olalım bizi kucaklayışını bir kez daha görüyoruz.

Garavel Usta'ya Veda

Gruptaki enerjisiyle yüzümüzü güldüren Özkan Uğur'un 2023'teki vefatı hepimiz için oldukça üzücüydü. Ardında bıraktığı sayısız eserle anılmaya devam edecek. "Ayrılık güzel eğer hemen döneceksen" diyen Garavel Usta'yı sevgi ve özlemle anıyoruz.

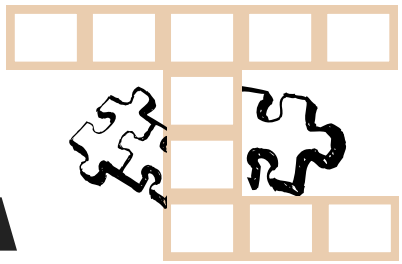

BULMACA

Ödüllendirmemiz yalnızca Gençlik Ağı üyelerine özeldir.

Bu ayın kazananı olmak ve hediye kazanmak istiyorsan tek yapman gereken elini çabuk tutup ilk çözen kişi olmak ve cevabı bize göndermek!

İ	E	İ	J	O	L	O	E	K	R	A
C	N	Y	F	İ	R	Ü	T	L	Ü	K
A	B	O	D	P	A	Y	D	A	Ş	İ
K	F	E	V	N	L	R	D	T	E	T
O	R	Y	H	A	E	J	D	E	M	A
M	K	O	E	A	S	T	V	T	R	M
İ	P	K	U	R	A	Y	İ	K	O	O
T	R	Q	R	E	W	O	O	İ	U	T
E	K	İ	P	D	U	Z	E	N	S	O

- ARKEOLOJİ
- LİDER
- KOMİTE
- İNOVASYON
- EKİP
- PAYDAŞ
- OTOMATİK,
- KÜLTÜR
- ETKİN

Cevaplar için bize mail atmayı unutmayın: kuruluiletisim@gmail.com

KAYNAKÇALAR

Eğitimin Mimarı ve Siyasetin Öncüsü: Nakiye Elgün'ün Örnek Yönetimi - Nisanur Güler

- Toprak, Zafer. "Nakiye Hanım," Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce Cilt 2: Kemalizm, İletişim Yayınları, İstanbul, 2009. (Kadın hareketindeki siyasi rolü için.)
- Koçak, Cemil. Türkiye'de Millî Şef Dönemi (1938–1945), İletişim Yayınları, İstanbul, 2017. (Dönemin siyasal ve idari yapısı ile Meclis çalışmaları bağlamında.)
- Özdemir, Zeynep. "Cumhuriyet Dönemi Kadın Eğitiminde Öncü Bir İsim: Nakiye Elgün," Eğitim Tarihi Araştırmaları Dergisi,

Pestisitler ve Halk Sağlığı: Sessiz Tehdit - Ayşe Beyza Eren

- https://www.zehirsizkentler.org/
- https://zehirsizsofralar.org/pestisitlerin-insan-sagligina-etkileri-ve-pestisit-zehirlenmeleri/
- https://www.acibadem.com.tr/hayat/gidalardaki-pestisitler-ve-saglik-rehberi/
- https://www.memorial.com.tr/saglik-rehberi/pestisit-nedir-zararlari-nelerdir?
- https://www.fao.org/agriculture/ippm/activities/pesticide-risk-reduction/en/
- https://www.fao.org/statistics/highlights-archive/highlights-detail/pesticides-use-and-trade-1990-2022/en

Edebiyat Yolculuğunda Mekânlar: İstanbul'un Romanlardaki Yansımaları - Nursemin Kutluay

- Karaosmanoğlu, Y. K. (1928). Sodom ve Gomore. İstanbul: İkbal Kütüphanesi.
- Kemal, N. (1876). İntibah. İstanbul: Mihran Matbaası.
- Pamuk, O. (2003). İstanbul: Hatıralar ve Şehir. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Pamuk, O. (2002). Kar. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Pamuk, O. (2008). Masumiyet Müzesi. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Uşaklıgil, H. Z. (1899). Aşk-ı Memnu. İstanbul: Servet-i Fünun.

Oort Bulutu: Güneş Sistemimizin Görünmeyen Sınırı - Nursemin Kutluay

- Oort, J.H. (1950). The Structure of the Cloud of Comets Surrounding the Solar System.
- NASA Solar System Exploration – Oort Cloud
- European Southern Observatory (ESO) – Kuiper Belt and Oort Cloud Studies
- Jewitt, D. (UCLA). The Oort Cloud and Comets

KAYNAKÇALAR

Alışkanlıkların İzinden - Simge Karsan

- https://scispace.com/pdf/anadolu-da-neolitik-donemde-beslenme-aliskanliklari-ve- 3jhn2t5x14.pdf
- file:///C:/Users/simge/Downloads/antikadamutfakkltrndetoprakkaplarvenemi.pdf
- https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1398111
- https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/117632
- https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4031349
- https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4031349
- https://www.researchgate.net/publication/357654290_Evolution_and_Analysis_of_the _Turkish_Diet_Pattern
- https://www.joghat.org/uploads/2023-vol-6-issue-4-full-text-368.pdf
- https://www.issjournal.com/DergiPdfDetay.aspx?ID=162
- https://www.researchgate.net/publication/380145978_Gastronomy_Culture_from_the _Neolithic_Site_of_Catalhoyuk_to_21st_century

Dijital Okuryazarlığın Çok Yüzlü Gerçeği - Nisanur İşler

- https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Ulusal-Egitim-Istatistikleri-2024-53937
- https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2024/turkey
- https://kronoskop.com.tr/takvim/uluslararasi-okuryazarlik-gunu/
- https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000114048
- https://www.unesco.org/en/days/literacy
- https://www.academia.edu/114310844/Algoritma_Okuryazarl%C4%B1%C4%9F%C4%B1
- https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3311449
- https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3719991